

**Poetska sehara**  
**DOK BIHORSKE VODE TEKU**

Petnjica, 2016

**Biblioteka Savremena poezija  
Montenegro, 2016**

**Faiz Softić**  
**DOK VODE TEKU**  
Odabrane pjesme

Izdavač:  
**Centar za kulturu- Bihor, Petnjica**

Urednik:  
**Mirsad Rastoder**

Recenzenti:  
**Ksenija Rakočević**  
**Enes Halilović**  
**Miljenko Jergović**

Dizajn i prelom:  
**Petar Vujović**

Koordinatori  
**Mirela Kočan, Semir Škrilj, Dino Račić**

Štampa:  
**DPC, Podgorica**

Tiraž:  
**500**

**Finansijska podrška:**  
**FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA**

FAIZ SOFTIĆ

# **DOK VODE TEKU**

Odabrane pjesme

— FAIZ SOFTIĆ —



— DOK VODE TEKU —



*Foto: Adem Softić*



***Strašan je zid bez sjene***





## **OKAMENJENI DANI**

Rat je,  
kad mjesto kukuruza  
kopamo grobove  
za naše djevojke.  
Kad sve što hodit umije  
u kamenje je svezano.  
Kad svi putevi  
u selu  
zarastu u havrik  
i koprive.  
Kad jabuke prerode  
uz česmu  
što se daleko čuje.

Rat je,  
kad izmršavljena djeca  
traže žireve,  
a nađu fišečine  
i psi kad laju na pustoš.  
Umjesto studi kad kosama  
strižu mitraljezi.

Rat je,  
kada se okamene  
na nebu dani,  
a u kući strepnja  
od nemiloga gosta.

## **GELERI**

Posvuda ih ima –  
U rovovima, u grobovima  
na stolu  
na poslužavniku  
u seharama  
u jastucima.  
U zraku  
više ih nego ptica  
što je ikada bilo u njemu.

Iskolačenih očiju  
djeca su čekala zoru.  
Sve je plamtjelo.  
Pas lotalica  
na Bašćaršiji  
krv je lokao  
sa pločnika.

Nijesu birali put.  
Kroz kost  
kroz kožu  
kroz mozak  
i pelene dječije.

Drhtalo je nebo  
i zemlja,  
vazduh,  
voda i mostovi,  
možda nož u ruci zlikovačkoj  
i dijete u majčinoj utrobi,  
biste u spomen - parku  
zaglušujućom samoćom  
pritisnute.

Kroz kost, kožu, mozak,  
kroz pelene dječije,  
kroz prozor moje kuće  
uđoše u ovu pjesmu.

## **PRED KUĆOM**

Pred razrušenom kućom  
proleće došlo u avliju.  
Pronikla trava iz duvara -  
stražari.  
Kroz rupe, kuda su ušle granate,  
vjetar ugoni prašinu  
i sunce na kaljav ćilim pada.

Izgladjnela kučka reži  
u avliji.  
Krepala mačka žmuri  
uz prag.  
Po koja ptica cvrkutne  
perja meka,  
pa tek začuti,  
od mene, od nikog, od ničeg  
odgovor čeka.

A ja se samo stidim.

Pred kućom razrušenom  
kruška polomljena stoji  
sprema se po granama  
da behar prospe  
i pita:  
Gdje su berači moji?

Iznad pisaćeg stola  
slika me dječija gleda:  
Odoše li sa brda nišandžije  
hoću i ja  
da izađem  
na avliju.

**ZLATINE SUZE**

Sretnem te, ponekad.  
Ponekad dođeš.  
Ponekad čak se i osmjehneš  
uprazno, nikome,  
ulicom kad prođeš,  
sele moja.

U pustinji od sobe  
zaboravljene igračke  
svezane o klin.  
Promaha u haljinama  
gdje je spavao  
tvoj sin.

Sad pucanj svaki  
ko da doziva tebe.  
Sunce se u suzu slilo.  
Zima se za zimu veže –  
pod zemlju ljeto se skrilo.

Ime Mirsadovo  
ponekad izleti na avliju  
zastrtu očima tvojim.  
U pustinji od sobe  
zaboravljene igračke  
svezane o klin,  
a tamo u bašti međ hiljadu lijeha,  
u haljinama svilenim,  
kao svat,  
tvrdo zaspao  
tvoj sin.

**LIJEK**

Kad je saznao istinu,  
Hasan Mršo,  
izbjeglica iz istočne Bosne,  
popio šaku tableta –

od sviju po dvije.

I ništa ga više,  
zaboljelo nije.

**POD VJEŠALIMA**

O svakoj zvijezdi – omča.  
Blijedi, neispavani, gledamo  
svako uz svoj konopac.  
Bogom osuđeni,  
čekamo  
Posljednju komandu.  
Bez tla,  
tijela upredena  
da se otegnu.  
Iako puhnu vjetrovi  
nećemo se,  
zanjihani, sudarati.



## **MAJČIN SKUT**

Znam jedno mjesto  
malehno.

Ali sigurno.

Ni vjetra,  
ni grada,  
ni groma.

Znam.

Ni topova,  
ni ratova,  
ni bola.

Tamo se raste.

Ima jedno mjesto  
malehno.

Samo da čučneš,  
da se primiriš,  
da majčin skut primirišeš -  
Spasen.

**ZAVIČAJ**

Ima jedna kuća oronula. Klekla.

I u njoj hatula.

U hatuli kosa zahrđala

što je livade sjekla

i peruška.

Ima jedna jabuka stara

i u jabuci gnijezdo

bumbareva.

Ima jedna česma

i jedan tijesan put.

Ima starica sijeda

i na njoj marama bijela.

Ima čovjek

što o ramenima jedva nosi

ruke žuljevite.

Ima jedan vjetar rani,

što uvijek puhne u akšam.

On niz put nosi prah.

I nas je opuhnuo

niza svijet.

Ima jedan potok nepresušni

u svima, kroza sve, teče

odasvud zove.

Ima pjesma,

pjesma naricaljka,

tamo je svi znaju napamet.

Pjevaju je i djeca

u kolijevci.

## **KONCLOGORSKA**

Dođite po mene,  
Cigani,  
s proljećem -  
kupiću magarca.

Imam kišobran bačen,  
lonac i kašiku,  
A čekić ukrašču.

Da uz rijeke  
čerge pobadamo,  
iz šaka,  
s potoka, vodu pijemo  
jedemo mrcine kravlje.

Kad budemo krpili lonce  
tuđe šišali ovce  
Sve ću ko i vi raditi -  
mene se nećete sramiti.

Dođite po mene,  
Cigani,  
da putevima hodimo.  
Braća smo,  
niko nam ništa ne može.  
Rage i putevi su ciganski.

## **RAZGOVOR S OCEM**

Više se nećeš radovat kišama  
kad upekne zvjezdan i vjetrovi suhi  
oblake modre krenu od Pešteri.  
Nebo je ostalo prazno ko prestolje.

Potonuli su debeli otkosi  
i prve jagnjice – radost tvoja.  
Oprosti što ti ne mogah biti na ispraćaju  
što te ne spustih na spavanje i  
prvi grumen zemlje na tvoj drveni jorgan  
ne baci ruka moja.

Na mrtvoj straži čujem neko zbori.  
Mio glas zove ispod zemlje.  
Kad se brda crna zaodjenu maglom  
vidim tvoju sjenu u ogledalu.

Znam:

Sestra je plakala, kravu dok je muzla.  
Osman je pušio pokraj svježih humke.  
Majka je svunoć čekala nekog  
lomeći ruke.

## **SINOVI**

Prazna je soba  
i godina.  
Djevojke jadikuju  
pod prozorom -  
ostale im sehare u trapovima.

Dolazi zima s istoka.  
Ledenice nosi u njedrima  
i zmije u svirali.

Na buđ se kapa uščula,  
od kletve barjak skrojen.  
Zemlju ko pogaču lome -  
mjesec od neba odvojen.  
Sinovi otkopavaju sablje,  
na čelu sa psima.  
Snagu sisaju iz čemera,  
hitajuć na megdan  
sa melecima.

## **NEKAD I SAD**

Valjasma se  
po tepisima  
zelenim.  
Jorgan krojismo  
od mraka  
na prvoj mjesečini  
pod hrašćem.  
Plašismo se jedino  
trnja glogovog.

Niko sem trave  
uvaljane  
ne ču uzdah  
za znojem  
izgubljenim.

Sad nam tragove  
prorasta mlječika.  
Na mjestu trave uvaljane  
zemlja izbljuvala kamenje.  
I lisice se linjaju.

Tepisima  
šetaju sjene gavranova.  
Mi čuvamo hamajliju  
pod pazuhom  
i zeleni ćilimi  
postaju ledine.

## **OBLACI**

Nebu pobjegli –  
a na glave nam legli.  
Oblaci modri, sapeti,  
iznad nas, golih  
haveti.

Ko nevesela snaha  
pod njima se ukočila  
promaha.

Tijela nam vrela ližu  
prah nam sa poda dižu.  
Iz nevidjela  
crni ko gavrani  
od šejtana mahsuz  
poslani.

**ISPISANI DANI**

Ovdje svaka stopa  
zaudara mišomorom.  
Sezona crnih udovica  
neprolazna.  
Ova najezda skakavaca  
buha i komaraca  
– je li to nebeska kazna?

Ovdje pauci mreže pletu  
po pragovima.

Uzalud sebe troše  
ni muha se uhvatiti ne da,  
pobjegla iz svog leta.

Plašila od glogovine  
čak i po jurtinama.  
Hoćemo živog čovjeka  
s konzervom na glavi  
kad vjetar pirne  
da svinje divlje  
bježe iz djeteline.

Samo mah trepavice  
dijeli nas od postelje.  
U zemlju njireći  
ko u slovo sveto,  
ispisane čitamo dane,  
a zemlja ko zemlja  
laže  
oči zagledane.



## **SVADBA U LUDNICI**

Psi laju  
strah zadaju.  
Plačem  
slutim bolji dan.

Moj si zalogaju gorki  
niko te uzeti ne može  
ni od kog.

U kraj ću te ostaviti  
u njivu nerodilju  
posaditi –  
rasad vjetru  
i kamenju.

Spasi me svemogući  
od mogućeg.  
Zemlja drhti  
ni grob se ne da  
iskopati –  
najavljuje svadbu  
u ludnici.

## **SAM NA DRUMU**

Svi konaci zatvoreni –  
crne reze na vratima.  
Paučina preko brava,  
nigdje dima, nit laveža,  
ni pijetla, kamol pjesme.  
Ja na drumu  
s neba pao, tražim sebe.

Nigdje traga, ni od vraga.  
Zemlja cvili kroz kamenje.  
Jedan oblak crn me prati  
sve u stopu  
ko da će me darivati.

Naprijed idem, a vraćam se!  
Sve poznati gorolomi  
i hridine razasute po obzorju.  
Ja na drumu, sam sa sobom,  
čak ni oro da nadleti –  
da se čovjek raspameti.

Iz gnijezda napuštenih  
sikću zmije i  
crvenim jezicima,  
polen kupe s miloduha.  
Zaliveno zemlja šuti,  
dok kroz rebra prebrajana  
na mahove sjever puše.

Živjet mi je s uhodama  
i sa drumom kroz pustinju  
gradit kuću na sred sebe  
za izbjeglu sirotinju.

## **MOLITVA**

Zaorimo zemlju bridom dlana.  
Iskopajmo jestivo korijenje.  
Kuhaćemo na kapavicama i  
bićemo siti.

Posijmo raž iz rukava  
po krčevini.  
Smilovaće se nebo  
rodiće zemlja rovita.

Slamom ćemo pokriti  
kućare  
nek se žute  
ko medom zalivene.  
Bosi ćemo samljati zrnevlje  
na prstima ga prosijati  
trice u kraj ostaviti,  
na dohvat.

Bićemo siti  
ako nas Bog čuje  
ako ga umolimo  
da nas primi  
u zemlju obećanu  
poslušne i ponižene.  
Amin.

## **ŽEĐ**

Pogledati, niz nos,  
znači: vidjeti nebo  
u lokvi, do članaka.  
Na sve strane pljušti.  
Ljudi zamiču pod zemlju.

Traže busen  
pod kojim spava nada.

A skapaćemo –  
ova žeđ se ne utoli lahko.  
Ovo, čime sudovi se pune:  
to neko ruke pere  
od sudbine naše.

**OVDJE**

Ovdje svi, i zvani i nezvani,  
ovjeravaju vize, za crnu zemlju,  
i ulice kaldrmišu  
hrbatima tek prohodalih.

Ovdje zob i pšenica  
kličaju iz istog sjemena –  
iz iste balege – iz čvora borovog.

Ovdje je i naš zakletnik  
onemoćao – sila je silu nadnijela  
i crv pojeo sve, sem čahure.

Rađaju se oni što brzo stasavaju  
šireći ruke bijele  
mame nas u zagrljaj. U vječni.

Ovdje, kao nigdje,  
tabani za travu prirastaju  
tek ozelenjelu  
i oči za sunce. Srmom posrmljeno.

## **ZMIJA**

Otac nas je učio  
da svaka kuća ima  
svoju zmiju  
pod temeljom.

Virili smo kroz púklu  
na avliji  
i ne vidjesmo je.

Kad glavu, u našem snu, izmoli –  
Prizna nam:  
pod jastukom sam vam  
Spavala.

**DJED**

Oko dasaka žutih:  
mi, na trupinama.  
Iz obraza strči  
prosijed brk.  
To jedino pamtim  
od glave kuće  
i jedno sunčano  
poslijepodne  
kad je niz sokak  
svukao, ko brdo, pruće.

Zvao se Husein  
i majka kaže:  
“ bio je ljut, al prav “  
dok mu prašinu  
poput znoja s čela briše.  
Mijenjali se vladari  
on – ostajao isti.  
Vječito ratovao  
u dvije vojne bio – piše.

Imao je konja sedlenika  
rado ga davao pod nevjeste.  
Pola imanja iskrčio  
zalijevajuć ga turšijom  
i svako večer u tor  
po jednu ovcu ugonio.  
Kad mu je sin poginuo  
i on se nakrivio.



Nikog ne mučeci  
umro je o đurđevu danu.  
Snijeg iznenada do u pas pao  
otac je izašao iza kuće  
i kroz plač komšije zvao.

Ponijeli su ga  
kroz duboki smet.  
Kćeri su pred kućom  
trljali snijegom.  
Pod jorganom bijelim  
šutjele su njive.  
Vazdan u štali  
hrzao vranac  
stresajuć slamke  
sa crne grive.

\*\*\*

Uzmi jednu dlaku  
ispod lijevog pazuha  
i posadi je  
gdje si mislio orah.

Drugu, iz lijevog pazuha,  
posadi gdje si mislio  
trešnjju.  
I tako redom:  
usij se u se.

Kad pronikneš:  
lisje svijetom prospi.  
Skrivenog u kaleme  
smrt te neće naći.  
Zalud će njušiti basamake.  
Ko pseto  
izgladnjelo.

## **SUSRET**

Bila je subota.  
Breze su bile u žutom.  
Sretoh djevojku  
od prije rata poznanicu.  
U izanđalu kaputu.

Jedino plave oči i toplina dlana,  
Bjehu još njeni.

Snebivala se,  
a onda kao iz groba:  
“Znaš li gdje dobrog hodžu?  
Rat me dokusurio”.

Bila je subota.  
Žutjele su breze.  
Okolo mene, svak je,  
Ponekad, žurio.

## **JUTRO KOJE SANJAM**

Između mene i tebe - kućo rodna,  
neko po vasbožji dan isteže puteve  
i hoće da me omađija.

Ulovljen – na smrt prestravljen  
s jabukom kiselicom  
u grlu.  
Lomim svoje ruke otepale  
u kojima sam ti majko  
darove donosio.

Strašan je zid bez sjene!

Između mene i tebe - kućo moja,  
trnje glogovo u kolje izrasta.  
U cvjetovima rumenim – crne se udovice kote.

Prikradam ti se do u sabahe mokre.  
Nikako da se otpučim od tvog praga.  
Evo me jedna zrela jabuka u glavu stiže,  
dok joj ljubim žile ko majčine ruke.

A jutro je.  
Podranile su nevjeste.  
Prepečena miriše kora.  
Sunce se prevrće u močilima.  
Puši se svježja balega i u njoj  
zrno kukuruza.  
Odliežu mlazevi ko hukovi granata.  
A mi u crnoj rupi  
branimo se sopstvenim mirisima  
od pomahnitalih skakavaca.

## **OBEĆANA ZEMLJA**

Provali se nebo.  
Podivljaše presahli potoci.  
Pronesošeg gnijezda i drveće.  
Pomahnitali talas nosi  
Tek zapaljene svijeće.

Od huke goleme  
I vala što zemlju raskida  
Ne čusmo pijuke nedonoščadi  
Što, krilom zaklonivši glavu,  
U bezdan mutan popadaše.

Toga dana sunce ne progrija.  
Samo što u vodu mutnu i bezglavu  
Kanu tvrda suza ptičija.

Sve zanijemi:  
Katanci se priklopiše  
I ključevi pogubiše.  
Oponašajuć svatove  
Ispraćamo golobradi svijet  
U zemlju obećanu.

### **PRED PUT**

Ni kročio nisam, a svuda zmije  
da me u prvi korak peče  
i crn mlaz pod nokte ubrizgaju  
u krv što kroz vene, praotačke, teče.

Putevima samo njima znanim,  
ornicom kroz žutu jaru,  
pod prag se skotrljaše.  
Čuju se zvečarke i u ormaru.

Šta li će im moja noga ćopa?  
Gluh i slijep, moj osmjeh na licu  
kaže da su soja đavoljega,  
pretvore se i u prepelicu.

Šta je mlijeko, šta surutka, znadem  
po lavežu, znam ko ide kući,  
ruke imam da livadu kosim,  
kosu imam, njom ću zmije tući.

Ni kročio, a već tu su zmije,  
da me u prvi korak peče.  
Brata imam, pecanog u čelo,  
puteljkom ću kojim on mi reče.

**ŠTA KO RADI**  
**(Ratna kronika)**

Kad padaju gradovi,  
granate,  
ljudi.  
Šuti sve skamenjeno.  
Al šuti  
prema boji očiju.

Jakša po starom –  
svijet mu jednosmjerna ulica.

Nasko se još raspituje  
za put iz kaveza.  
Ostao bez para,  
slijedi put starijeg brata.

Mane se deblja.  
Kad pitaš: “Šta ima?”  
odgovara “Ja nijesam ni zašta kriv.

Raba ni mali prst  
ne istura vani  
i po svu noć trasira put  
do kćeri.

Gordana kopa vrt  
na vrh Širokače.

Reka slaže dozvole  
pod pazuhu.



Nije uopšte zadovoljan stanjem,  
okreće se biznisu na biciklu.  
Satka još jedan dokument –  
i ode pro bijela svijeta.

Rahim prodao pisaću mašinu  
da vrati polovinu duga.  
Po svu noć ječi u krevetu  
i čudi se što mu opada kosa.

Mešo prepokrio kuću  
i djevojku.

Smajo se izvuko na radnu obavezu.  
Po vazdan mjeri  
koja mu je duža koja kraća,  
sokoli ratnike, kori daidžu  
zbog škrte ruke, i više ne ide  
na krmka, i na Mojnilo.

U paketu iz Crne Gore, Huso Hajdarpašić  
dobio Vrševo na kaseti.  
Senad obrijo brkove  
i kosu okrenuo naviše.

Fati Sukinoj ponestaje para.  
S diplomom magistra  
zaposlila se u mjesnoj zajednici.  
Kad ide niz ulicu –  
zveči Gorica.

Šahin propušio.

Bato bi u krčmu  
al prazna ne puca.  
Zato mijenja s babama  
novine i naočale.

Ramiza razgovarala s majkom  
iz Berana  
bez i jedne suze.  
Uoči puta na Bjelašnicu  
Mele takmi brkove.

Salih pokriva Duljkovu kuću  
i kaže: "Svi smo ti mi isti"  
a kao da veli:  
Grah, riža, leća.

Marko danju spava  
noću radi.  
(ako je pisanje rad).

Na poziv, s leđa, da se preda,  
Hule iz okreta odgovorio rafalno.

Hanka klanja i od Boga ište  
da već jednom ovo stane.  
Esma piše braći u Maleziju  
“Ni ove godine o Rasimu  
ništa nijesmo čuli”.

Na ivici rova  
Suka napisao pjesmu  
o suzi koja vječito klizi  
iz volujskog oka.  
A ja ne znam šta ću od sebe  
pa sve to - zapisujem.

### **NEPREPLOVNO MORE**

Ti imaš zvjezdani oreol.

Ja: uzengije sjajne.

Ti: svoje more, obalu,  
pjesmu i u pjesmi cvijet.

Pred vratima te čeka  
lađa pozlaćena.

Mene: konj bez konjanika.

Svake večeri, sa obale plave,  
mašeš brodovima i ribolovcima.

Bosa, sa oreolom oko vrata.

Ja: čekam, vadajući konja  
da se probudiš na dušku mom.

Da ti ogrijem noge,  
ozeble na mjesečini.

Ti imaš: more, sunce, nebo,  
obalu i mjesec.

Ja: konje, livade, koprivnjak  
i behar u ogradi.

A dijeli nas samo pramen tvoje kose  
i jedno nepreplovno more  
u tišini.

## **SUBOTA**

Sve što je najljepše –  
Na pijaci.

Jabuke branice  
U sepadima  
Ko zvijezde  
u izvorima.  
Sir u žutim kacama  
Na samarima.  
Djeca za začuđenim ovcama  
niz put.  
Umjesto pjetlova  
svitanje javlja  
fijukom brezov prut.

Subota.  
Ko na mravinjaku.  
sva pijaca miriše  
mojim selom.  
S vagom u ruci  
kraj kace  
kao uvijek  
moj otac stoji  
gospodske ruke i usta  
dok sir probaju gleda.

Navečer  
uz klanac  
konji će mršavi  
roptati

i djeca umorna  
na samarima drijemati.  
Ugasiće se svjetla  
i grad će otići  
pod jorgane.  
Brezovom metlom  
čistač će sa pijace  
lijeno selo moje pomesti  
i noć će umorna  
na obrisanu kaldrmu  
sjesti.

## **POBUNA MRTVIH**

Počinje trka u nedogled.  
Ruke vezane na leđima.  
Kandžijom nas lakse.  
Vodu nam cijede iz tabana.  
Krećemo u polja daleka,  
nepožnjevena:  
Grle se rod i urodica.

Ljeto je. Uskoro će se žetva zlatiti.  
Jaćaćemo mi, jaćaće ona.  
Veselićemo se na mjesečini.  
Zemlja će nam nasmijavati tabane,  
na madracima izlizanim.

Ja imam srp, skriven.  
U jaku ušiven.  
Njime ću po kukuriječju.  
Iznad vrta mog, nedozrelog.  
Oprostite mi vi što biste njime  
mahali kukavicama.  
Umjesto jastuka što biste ga  
valjali po pećinama.

Bože jedini, veliki,  
Vidiš li?  
Ljube nas, a krv nam piju  
iz jabučice.  
U tvojoj kući pobuna mrtvih.

Buja kukuriječje.

Njive izgladnjele.  
Iz cklada žile ko zmiije.  
Grije sunce nakrivljeno –  
kapa na glavi pijanoj.

A ti?  
Batinu tešeš  
i prijetiš hljebom.

Nema nam oprosta pred Bogom.  
Sreo nas u nevidjelu.  
Vezao za nevezano.  
Vrelim nas gradom posuo.

Legli bi u prahinjake.  
Ali se plašimo  
da nam smrt ne zaluta  
u naručje.  
Pa više pred vratima tvojim  
ne bismo tražili oproštaj  
za tvoje davanje, za mrke živote  
i sudbine naše



## **PREVARENI**

Je li kasno  
da priznamo  
da ne znamo?

Vodiše nas  
preko mora.  
Preko devet  
lomnih gora.  
A mi žedni,  
goli, bosí.  
Ne mogasmo  
pobjeć s puta  
pa nek luta  
i put  
i prut.

Aman Bože  
ko li bjehu  
ti vodiči  
Il goniči  
sa kandžijom  
za pojasom.  
Mi za spasom  
tragajući,  
živobarom  
nikad kući.

Zob isklija  
kroz opanak.  
Taman bješe  
za opstanak.  
Ali puhnu  
s brda, s dola,  
i odoše puna kola.

Ovaj svijet –  
onaj svijet.  
Il goniči  
il vodiči.  
Sve jedno je,  
sve zaboš je.  
Mi smo, vazda,  
prevareni.

## **SUNOVRAT**

Niz polje, niz kolje,  
niz solila.  
Gdje ispružena osta  
gladna kobila.  
Sami,  
s nogama u tami.  
Spućeni,  
s omčom o vratu  
skućeni.

Niz dolove, niz bolove  
niz mramorje,  
zakopano tražit blago,  
stovjekovno,  
po smrskanom, po bilježju,  
zaplićuć se  
u vriježju.

Niz potoke, niz urvine,  
zračak sunca sa utrine:  
zove – mami, a mi sami.  
I ne znamo  
niti otkud krenuli smo  
niti kamo nam je doći  
ove noći.

A on mami,  
a mi sami.  
Niz stijenje, niz kamenje.  
Od poskoka, znoj nam zali

oba oka.  
Mi nemušti, božji robi,  
vrole ruke ispružene,  
u torbama ruse glave  
obješene.  
Pod pazuhom hamajlije  
ispod kože ušivene.  
Trista dova  
proučenih iznad vode.  
Rastu zjene –  
i rođene  
strah nas sjene.

Val nosi  
sve što nam ruka  
isprosi,  
a mi bos  
sred tajne neznane.  
I ko zna ko smo  
i šta još ćemo biti.  
Tek znamo da odosmo  
niz brdo što tone  
u bezdan s one  
strane.

## **UVIR**

Tu nema više  
rječice.

Kad krupan zalogaj  
u grlu stane –  
dola nestane.  
Voda raste,  
sa krugovima ko muha rojevima.  
Tone trava, trn,  
grmen i prahinjak.

Kad otežaju krugovi  
provali se nebo  
i zemlja.  
Svrđlo se vodeno tanji.  
Dô srkne  
posljednju bubašvabu  
i prsten ostane  
na starom grabu.



***Čovjek na rasputici***





## **OSVAJAČI**

Provalnički mi kroz prozor uskaču  
u dušu.

Kipti karanfil s kamenog zida.

Dah im kao promaha u špilji:

Zadnja trne zraka

Iz očinjega vida.

Sklopčam se u slamu

I nigdje me nema.

Od sjeverca se domaćeg krijem.

Poduprem dlanovima obraze,

Na smrt preplašen, da se u bolu,

Ko pred sudnji čas,

Ne nasmijem.

Jačice nemam, sem milosti Božje.

Kaput izinđo, crn,

Vodi me, dok se krhto tresem od miline,

U vječan, neprebolan trn.

Hajdučki mi provale u dušu

Sa čelima ko malj. Kao vrata

Zacvili sjeverac. Roj se rasipa.

I zmija oko vrata.

## **NULA**

Iz nule smo u nulu pošli.  
Uz put nas nule presretale,  
s nulama pili, s nulama se grlili,  
kroz nule se provlačili  
nule sanjali kako se pretvaraju  
u prvobitno jaje  
i opet s nulama osvitali.

Od nule spasa nema.  
Ni devet svjetskih čuda pomoći ne mogu,  
a već su sva prošla kroz našu kuću.

Odnesošće nam kapute s čiviluka  
i ispred praga obuću.

Od nula je đerdan oko vrata i pojas oko trbuha.  
Nad kolijevkom se nula smije.  
Nule smo snili, nule rodili.  
Iz pupčane vrpce nule su spravljene,  
iz srpa, iz oklagije.

### **VRAŽJE SJEME**

Ovdje je vražje posijano sjeme  
I strah se rađa ko i ruka  
Kraj kuće rastu smrti kao repe  
Uz pjesmu mekšu od pamuka.

Majka se nevoljko po avliji vrze  
Iznad nje vjetar dim rasteže  
Kosci u vodijerima kuršume kriju  
Dok pred njima kunići,  
isposijecanih nogu, bježe.

Devet se već dogodilo čuda  
Stojimo bosu na prtini  
I deseto kad bi se zbilu  
Mi bismo opet čekali, slijepi,  
Vezanih ruku, na očevini.

## **UMIRANJE PROLJEĆA**

Hrđaju godine.  
Ko glogov behar kad pocrni  
Pod dudom zaboravljen.  
Smanjuju se sunce i nebo.  
Proljeće gine u ogledalu.  
Strah me:  
I dijete će poludjeti u kolijevci.

Tle tone pod nogama.  
Ko će spriječiti da, umjesto  
Žute kamenjarke,  
Ne niče crna mahovina  
U našim zabranima.

Vijekovi u svjetlucau prah pretvoreni,  
Sabijeni u čahuru.  
Sedam nedjelja  
Bdijemo nad kelerabinim sjemenom  
I dove učimo da nikne iz zemlje  
Iz krastave.

Imam sijedih od kojih će mi,  
Blago meni, suđena pletilja,  
Isplesti čarape bijele  
I kad udari suhomrazica  
Nikad više noge ozepti mi neće.

Vrištim iz glasa –  
Ne dam boju obraza,  
Ali me niko,  
Sem dušmana malih,  
Koji će mi ispiti zjenice,  
Ne čuje.

### ***U NOĆ GA POKOPAM***

U noć ga pokopam  
Nogama utabam zemlju.  
Iskradem se na prstima  
A nigdje skrasa mi nema.

Stigne me  
Ko čun drveni  
Izronio sa dna mora.  
Hoće vazduha i vidjela.

U noć ga pokopam  
Ispod svih pogibija.  
Pobjegao bih na dno crnoga mora  
Zašto: čim oblak ugledam  
Da gromove čujem  
I vidim mrtvu nezadojenu djecu.

## **RITUAL**

*Na parkingu kraj autoputa Nürnberg - Mannheim.*

Prži dan. Kravi se crna smola  
ko kravlje maslo na crvenoj ploči.  
Opijene padaju tice.  
Žutim poljima ko ćilimima  
pulsiraju vene  
crne kao telefonske žice.

Ispružam noge  
i radujem se kao dijete vjetru  
što cvileć kroz bijele bagremove,  
zalazi u moju prorijeđenu kosu  
i sad je - pouzdano znam -  
moj.

Moj je vjetar i ovaj čas  
i žega što mi se u zjenice sasu,  
ova tačka zemlje  
pod mojim stopalom -  
u ovom zlohudom času.

Igra li to rastopljeni asfalt  
il majka na šporetu  
sprema cicvaru za školce  
koji utežu oputu  
za daleka puta  
i vraćaju se za nevidjelice.

Jedna Švabica se proteže.

(To se pijevac sprema da zapjeva)  
Njegovano tijelo ko učiteljske ruke.  
Dlanovi na nevelikoj zadnjici.  
Koljena ko kočije.  
Sve je kako treba: godine, frizura  
i redosljed riječi  
biranih ko iz kutije.

Prije nego zijevnu  
pomjeri ruku sa zadnjice na usne  
i kao da zbací sa ramena breme.  
Šutim, jer i to treba znati.  
Sa golemih breza kaplje vruć dan  
i zabada se u tjeme.

Šta reći za ugljenmonoksid  
što kao kurjak iz Perušina  
oblijeće mlade jasike  
A one bujaju ko jagorčevina.

Srebrena niska pretiče samu sebe  
jureći cilju kom dohoda nema.  
Švabica vremešna sjeda na kamenu klupu.  
Bože, koji je ovo put i krug?  
I gdje sam ja? Sanjam li  
Ili zbilja postoji  
jedan parking, jedan vjetar, jedna Švabica,  
Jedan grad i jedan ja?  
Bilo koji.



## **RANJENIK**

U živo meso  
zgodí me kuršum vrio  
stresoh se kao kad cjevanicu šljive  
sastaviš petom sjekirinom.

Od tada, svakoga dana,  
sastavi me po jednom  
u cjevanicu  
i ja se sav sretan  
stresem, ko rosa sa šljive, u se:  
zadrhte  
svaki nerv i svaka misao u ćelijama.

Od svakog drhtaja  
ostane po jedan zlatni krug  
oko moje glave  
i od njih pletem lanac  
kojim se vežem:  
za miris čuvarkuće  
za rog na očevoj kući  
za put koji mi ne da stati  
za strah od sudnjeg dana.

## **SLUTNJA**

Priča mi Ekrem Rastoder:

Pećkim kanalom plove:  
najlon kese, travuljine, balege,  
poderani jastuci, šareno perje  
i simit žut ko gurabija.

Očima zalazećeg sunca nad Metohijom  
majka ga ispraća  
ko skelu koja prevozi duše.

Držim se za skute njene crvene bluze,  
Ona govori tiho i svečano  
ko da šehade donosi:  
- Ogubaće nas, sine,  
na glavu će nam padati s neba  
crveni giviti.

Majka je preselila davno.  
Na rukama pruženim niza se  
odnijela svoje žuljeve.

U kolonama dužim od zle godine  
bježimo iz kosovske ravnice.  
Čekaju nas, sine, hladne pećine.  
Ljudska vriska sa mrakom pomiješana  
na pećke njive pada ko feredža  
iza koje majka progovara:

- Ogubalo nas je, sine.

## **CRNO MORE**

Sine,  
sa prvim mrakom  
iznad naših kuća svake večeri  
mreška more  
crno do otrova.

Na dnu njegovom  
kao zakletva hrđa motika koja je  
prvu brazdu zakopala  
ispod naše kuće.

Progovoriš li jače, sine -  
podivljaće voda.  
Vrisneš li – dozvaćeš ajkule  
I sve što nosi glavu pseću.

Ne ustaneš li rano, sine,  
pući će.  
Ne legnemo li na vakat  
progutat će nas vali crnoga mora.  
Olovom će se zalehemit i vrata i prozori.  
Svi ćemo biti crno more.

Bićemo crno more  
ako i sve uradimo kako treba  
ako budemo govorili  
ako i budemo šutjeli

ako i ne postanemo  
bićemo crno more.

## **TRUHLO LJETO**

Već mjesecima u našim prozorima  
na programu je ista kiša.

Nevidljivim usnama  
djeca crtaju ruže  
na staklu prozorskom  
gdje niti, titrave i mokre,  
vjetar razvlači u jelovu smolu.

Promijenimo kuću i prozor  
ali, na zapadu, opet ista kiša  
i trinja ljeta  
iz koje se izliježe mišja mlad.

Vode su nadošle  
ko da su pune utopljenika  
iz našeg djetinjstva.  
Doviđenja, veliki, doviđenja, silni,  
doviđenja, mudri.  
Ja sam pas.

Moje je da zavijam na zvijezde  
i da ne zacvilim kad me skoli mraz.  
Moja je mutna voda  
iz konjskih stopa  
na putu za Mir-polje.

**VEČE**

*Safetu Sijariću*

Veče se kao zmija ovilo oko vječitog praga.  
Poneki svitac u krivom letu  
k nebu sine iz obližnjih grana  
pa kao mlažnjak sleti  
u noćne ruže kraj tvoga zindana.

Možda i sada gavran gladan  
kruži iznad zamrzlog dimnjaka tvoje kuće.  
Vjetar lomigorac u zidove sive  
zakiva ledene čavle.  
Unutra jedan čovjek rukama golim  
iz kupinjaka ispreda jedro brezovo pruće.

Kuca noć u plava stakla.  
Trne svjetiljka na plafonu –  
traži ti ljubav vječnu  
i uzvraća istom mjerom.  
Otvaraš prozor, zaranjaš u rajsku pjesmu —  
napisaće se debele knjige  
zlatnim nebeskim perom.

Ostavljaš nadu napolju  
da sa strašilima svunoć igra žmurke  
izvlačiš ruke ispod teškoga kaputa.  
Sporim korakom bježiš  
sa krivog puta.

## **KAKO JE PRESTALA DA ŽIVI MOJA SESTRA**

Svadbeno ruho već je u sehari.  
Kriju ga od nje. Od očiju da ne ode,  
od njenih ko trava zelenih očiju.

Noćas će veliki crni bik  
zariti rogove u našu kuću.  
Veliki Bože, zar je tako mek duvar od kamena?  
Gdje se djenuše psi čuvari  
na mlijeku odgajani i biljka čuvarkuća  
rukom njenom zalivana?

Noćas će majku polivati. Refku joj odvedoše.  
Ona se savila ko suha kupina,  
Oči joj pod zemlju odoše.

\*\*\*

Ona kojoj je majka  
po svunoć do u jutra mrzla  
tkala ćilime šarene i vezla jorgane svilene –  
Zmija se nalegla pod spavaćicom.

Niti spava, niti je budna  
samo joj oči zelene sanjaju  
kako poljem, gdje prvi djevojački  
kikot je ostavila,  
hode bijeli jeleni i glogov behar  
po rogovima im pada.

Danas se prepira kuća njena –  
biće dolaznika sramnih i slavnih.  
Ona još ništa ne zna. Ako je ponekad umine,

razmišlja: šta će najmlađoj ponijet  
iz velikoga grada.

Vidjela sam, veli mi jednom,  
kako iz naše česme  
voda mutna ko oranje grlja  
puna crva crnih ko mahune.  
Noć na vodu pade, sude ne napunih.

Znam:

Više te ne boli -  
zemlja je usrknula posljednji jek.  
Sa tvojeg bašluka jutros je poletjela grlica.  
Kiša je. Zemlja se sliježe.  
Ko što se sliježu godine. I bol u duši s njima.

Majci drhte ruke dok gleda tvoju sliku  
i stotinu ti novih nadijeva imena.  
“Kao da je nikad imala nijesam”  
Kad bi barem mogla, kao nekad, provući ruku  
da opipa zebe li ti oko krsta  
i pod glavom je! ti tvrdo.

## **MAJČIN HOD**

Kako si nekada  
S vrelom tepsijom na glavi hodila  
Putevima uskim između klasja  
U ona vremena pasja.

Punih se ruku s česme vraćala  
A mi se čudili:  
O svakom prstu testija!  
Obrazi bijeli  
Kao koritska džamija.

Sad ti je korak kraći od čeperka.  
Kroz tvoje misli naša česma toči.  
Putevima uskim nikoga da prođe,  
Tek stravilo širi,  
Nezamrle oči.



### **MAPA DOMA MOGA**

Mapu doma moga gavran kljunom crta.  
Vrata i prozore boji u crveno.  
Kandžama crnim na šiljak mi stao –  
i već stoljećima vreba nerođeno.

Niko da me pita odakle ću ulaz  
jer ja lovac mrki na izlaske sunca  
volio bih kuću sa šenli sobama –  
a s prozora vidik, ko lovnica, puca.

Vidio sam ljude dvoglave u vrtu,  
s po četiri ruke mladice mi sijeku.  
Zalud vapim k nebu: mene nigdje nema –  
u psu, u gavranu, niti u čovjeku.

Mapa doma moga pod kamenom spava.  
Ja bez ruku stojim na slijepom nišanu.  
Na sve strane bdijem i opet ne vidjeh  
onog što mi solju zapečati ranu.

**POVRATAK**

Brza je rijeka što nosi meleke.  
Svaki dan po ružu bere sa obraza  
i na njezino mjesto meće  
ružu prozorskog mraza.

Odmiču u neznan oči djevojačke.  
Po slomovratima moj dah se za njima vere.  
Raspuhaj oko sebe,  
sjedni na travu ako i grobljanska nije  
vidjećeš šaku rođenog praha.

Ponijeće rijeka što meleke nosi  
bajrake predaka u zelen vir.  
Zastani, lijepo se obuj,  
pritegni kaiš,  
kud god da kreneš –  
u busiji te čeka vampir.

## **NASRED LAŽNOG MORA**

Ovo je ostrvo nasred lažnog mora.  
Ljeto je. Lisje se jedva drži peteljki.  
Palimo klekovinu –  
Đavola tjeramo iz parijevnice.

Jato žednih vrana  
Diže se nad svakom kolijevkom.  
Glas iz utrine proklinje dan  
kad zaplovimo vodama prevarnim.

Kako se ne otrovati  
Kada je černerom zadojeno  
Sve što ti na prag stane  
Ili što drhti ispod strehe.

Rastemo s kamičkom pod jezikom.  
Vuci i provalije u susret nam idu.  
Smijemo se  
Ko da nam peškeše nose radosne.

Majčine ruke što vječno vreteno vrte  
I vrijeme prevrću ko čarapu —  
Put su nam u svjetlo  
Ostalo iza hiljadu planina kamenih.

Ovo je ostrvo nasred lažnog mora.  
Dok tonemo svak u nebo gleda.  
Zmije i ambisi nam svud oko nogu,  
A nikog da nas ne da.

## **LJUDSKA LICA KAD POPADNU MUHE**

Ljudska lica kad popadnu muhe  
crne, krupne, sa glavom crvenom  
nema ništa od praštanja grijeha  
ogrni se posteljom suđenom.

Nedonoščad grabe iz mutvaka  
na kamenu lišaji proplaču  
iz trbuha zemaljskoga kulja  
crna smola - za vražju pogaču.

Kad kupina pocrni ko oko  
i grozdovi obisnu niz stijenu,  
rukom ništa ne smiješ dotaći  
sto godina zalud čekaš mijenu.

Vjetar crven avlije rastura  
i prah baca u oči bez zjena  
ova zemlja nije za čovjeka  
već za zmijsku nakot napravljena

## **VLAŠIČKI ČOBAN**

Omalen,  
Ispred stada golema,  
Jaše na magarcu  
Skoro ko vojskovođa.

Magarac sijed i samar sijed.  
Na samaru: vreća, sjekira i oklagije.  
Poljem se iza njega  
Vunena jegulja vije.

Vlašički čoban  
Poznaje ćud ovce svake  
A hiljadu ih ima.  
Deset gore, deset dolje –  
tu je negdje, veli.

I jastuk i jorgan  
Od vlašičkog neba  
Preci mu skrojili.  
Triput noću ustaje.  
Triput mokri.  
Triput potepa magarcu.  
Triput se javi šarovu  
sa druge strane stada.

Vlašićki čoban  
Čizme rudare nosi.  
Kad se sagne  
Rudu da pogura  
U butine mu udaraju.  
Oči mu crvene od klekovog dima.  
Sjeda za večeru, jede polako,  
Ko da od nebesa uzima.

## **POGIBIJE**

Jednom davno, slušao sam o pogibijama.  
Kapalo je s ledenica na strehi, plakali su stari,  
U prozoru je, kao u glavi,  
Zujala muha crna.  
Strah nas je bilo pogledati vani.  
Sklopljenih očiju smo leđima pritiskali  
Tek ovarosana brvna.

Grčili prste, u znoju pred sabljom  
Krvavom bježali.  
Nadnosili se nad bezdanice  
Gdje nam se plavokosa djevojka  
Iz tame pećinske javljala.

Opet smo negdje na istome mjestu.  
Iste one riječi biju iz budžaka.  
Ni smrti ni života, ni sunca ni kiše.  
Okom što vidiš – sve je bezdan  
U kojem ko da neko diše.

## **ČOVJEK S BIJELOM BRADOM**

Kažu da će oni što su na ovom svijetu  
skapavali  
na onom  
hodati u sjajnim košuljama do peta  
pod bijelim bradama  
i piti medovinu.

Na našim putevima krivim,  
u kolonama  
smiju se od ljepote  
noseći zavežljaje pune tišine.  
Na čelu:  
Šerif Krgo prognanik iz Stoca  
s bijelom bradom prkosi:

Na glogov kolac vješa  
pjesmu svoju.  
Kao pastir silazi u Sarajevo,  
s burmom na usnama –  
da bi dokazao  
kako mrtvi sa živim  
u istom kolu igraju  
odvajkada.



## **SANAK**

Eh da mogu  
ispjevat djevojku  
sa strukom  
ko jabukovim kalemom  
Sa obrazima poput behara jabukova.  
I moja da je. U vijeke vjekova.

Da je zaludu traže u kuću  
prebogatu  
iz koje odive u prviče dolaze  
na hatovima vilenim  
sa djeverima viđenim.

Da joj ruže  
uz jastuk prislanjam  
nek joj u san mirisom bez kraja  
udaraju.

Eh da mogu  
ispjevat djevojku vilinsku.

S usnama  
poput sunčeva zalaska nad Bjelasicom.

Sa pjegama u očima  
kao krompirove zlatice.  
Koja bi s godinom  
rađala sinove zlatnih ruku  
a ja dijelio djeci zvjezdane ogre  
kao muštuluke.

### **SATKIN VEZ**

Ti više ne možeš poludjeti:  
proputovala ti je duša  
svaku stopu svijeta  
tim vezom finim ko svlak zmijski.

U meni više nema gdje žar da stane.  
Usta su mi puna ko sač  
nasred sobe u danima zimskim.

Ruža vezena na našoj planeti bijeloj  
vehne sa našim obrazima.  
Kad s neba kao s tek razapete  
kože jagnjeće  
mjeseć pobjegne u našu sobu,  
slutim u koji ben ćeš me poljubiti.

Ostavi vez i godine.  
Stani na kamenu kaldrmu bosa.  
Udahni nek se sviju grane topoline  
U našoj bašti nepotkresanoj  
raščepljeni kljunovi gole piladi  
nedonoščadi  
za kaplju vode mole.

## **STARENJE**

Stariš,  
kaže mi prijatelj.

Dabogme. Starimo svi.

Juče sam očima svojim  
gledao kako ti stariš:

čitavih pola sata  
u robnoj kući si gledao šerpe  
dok pokraj tebe prolaze djevojke

i suknjama te dodiruju.

## **OSMIJEH**

Žena koja je  
prošla kroz cio život  
sa smiješkom oko usana.

I kada gromom zaždiven  
stog sijena nam izgori.  
I kada bismo čuli  
da je smak svijeta zakazan za subotu  
u tri sata iza ponoći,  
smiješak nije gasnuo.

I kad smo rano lijegali  
da ne bismo večerali.  
I kad u šaci svojoj grijala  
četrnaest ozebljih nogu.  
Osmijeh nije trnuo.

Kad sam se počeo i ja  
ko ona osmjehivati  
razumio sam da je u sebi  
život preplakala.

## **TRAŽENJE STANA**

Od zaslužnih sam građana.  
Tražim stan.  
Odgovarao bi mi onaj  
Na Crnom vrhu.

Onaj je za ruševince.

Kuću sam imao  
od koje su mi granate  
pećinu načinile.  
Molim onaj na Vojničkom,  
Jastuk ću staviti u rupu od prozora  
vojničko ćebe, umjesto vrata.

Onaj je za pogorelce.

Branio sam zemlju,  
ima me u udžbenicima.  
Molim onaj jednoiposobni  
ispod Mejtaša.

Onaj je za stopostotne invalide.

Onda mi dajte onaj na Otoci.  
Mali jest, ali šta ću.

Onaj je za šehidske porodice.

Onda mi dajte onaj u naselju sunca.

Onaj je za djecu bez oba roditelja

Djeca mi na ulici, cvokoću,  
žena mi grebe lice noktima –  
hoće stan.  
Šta mi Vi preporučujete?

Izađi napolje!

I poslušah ga. Izašao sam  
Napolje. Daleko.

## **LUTAJUĆI ZAVIČAJ**

Jutros, tačno u sedam,  
u Luxembourškom parku  
kod zlatne žene,  
sretoh dvadeset i devet,  
taze pridošlih, zemljaka.

Dvadeset devet, samo jutros.  
U pospanim glavama  
donio svak svoju muku  
zajedničku.  
Dvadeset i devet jadicovki,  
iz dvadeset i devet glava neočešljanih.  
Samo jutros.

Zemljaci moji dobro mi došli.  
Omer kaže:  
Odavde ćemo svi u sanducima.

I niko nas pitati neće  
od koga  
dovdje smo pobjegli.

## **BALADA O KOMŠIJI**

Da nije bilo rata  
Moj bi komšija Rasim  
Pravio stolice, kao uvijek  
Ovako, vijek mu produžavamo pitanjem:  
“Možda je živ?”

Kad su ga odveli –  
Svunoć je kuckala crna reza  
Na do vratku.  
Svunoć se oči i vrata ne zaklopiše.

Ni riječ nije prozborio  
Nit pogledao koga.  
A kriv je bio:  
Nije se krstio, nije pio,  
Nije psovao Boga.

U zoru majka je u tespihu  
Ime Rasimovo prebiralala.  
O Bože, da ne bi rata,  
Moj bi komšija, kao uvijek, pravio stolice  
da drugi na njih sjedaju.

I kuće bi nam se gledale.



**NAŠE KUĆE SU IZA SUNCA**  
**Rizu Mustajbašiću**

Ne zna se, Rizo brate,  
šta nas čeka  
u ovoj skružanoj noći  
bez i jedne zvijezde  
na raspuću.

Tamo – odakle izbija sunce  
naše su kuće  
ono se u našim izvorima kupa.

Šta bismo  
u ovom kijametu?  
Da nije ljekara i lasera  
što se sa gromom o tvoj vid otimaju.

Šta bismo da nije plavoookih  
što nam obraze rumene pod jastuk ostavljaju  
i vjetra jugova  
što im duge upliće u kosu.

Šta bismo  
pred ovom tamom  
koja iz pukle zemljine kulja.  
Da nije majčine hamajlije  
u njedrima

Kiša će, Rizo brate.  
Pogađam po mirisu zemlje.  
Hajdemo na po jednu  
ko i juče.  
Vidim kroz baštu puteljak  
koji su sjene utabale.

## **ZATIŠJE**

Kud ćemo nas dvojica, brate.  
Stali su topovi. Pred nama bespuće.

Na koju stranu okrenuti,  
U čiju avliju ubasati?  
Naš dom je pećina gdje otac na samrti  
Leži na pustećiji jagnjećoj.

Vijek se suzio ko grlo vreće  
Ništa nas, brate, neće.  
Svijet tijesan kao pregršt

Što dozivasmo dok je grmjelo  
prođe kroz nas ko promaha  
kroz rođenu kuću.

## **NURKO**

Došao, jedne zime, u naše selo  
Nurko, Ciganin sa dosta familije.  
Studen ga natjerala u napuštenu kuću.  
Rekli su: on je tu po krvi  
Jer mu je rodbina  
U selu.

Ne zna se tačno ko je od koga  
Ali se zna da su svi od istoga.  
Tako se pričalo na posjeticima.

Išli smo često kod Nurka  
Ništa jeli, ništa pili, samo, do mile volje,  
Gledali: Ciganin Nurko, bijele veđe  
Do u po obraza pale,  
Pravio piskove i samare.  
Ispod samara zečevi protrčavali.  
Bijahu čudni, drukčiji, ciganski.  
Kad bismo u pisak puhnuili  
Oni sastave rep i uši.

Kad nismo išli k Nurku, peli smo se  
Na brdo Grku, i s nje ujutro gledali  
Kako snahe Nurkove,  
Ko vrane, sa djecom bosom  
I sa vrećom na leđima  
Odlaze na poso.

Kad se u plotovima zažutjela jagorčevina,  
Krenuli Nurkovi iz napuštene kuće  
S mršavim konjima i crnim loncima.  
Isprošeno – pojeli. Zараđeno – popili.  
Otišli ko što su i došli – goli ko čivije.

Nurko je, sve do potoka, snahu, do zuba trudnu,  
Šibao preko leđa, pljuskao preko lica.  
A naš rođak sa slame za njima uzdisao  
Žalosno, ko udovica.

Niko ne zna šta je bivalo u potoku.  
Al snaha Nurkova u prošnju nije dolazila  
Nikad više.  
Kad je ponovo zazimilo,  
Išli smo do kuće napuštene –  
Nadajući se Nurkovim vjeđama.  
Ali ničega od Cigana, osim onog mirisa  
Koji su ostavili  
Do dana današnjega.

**SRETAN DAN**

Sretan sam kad cijeli dan  
ne vidim nikoga  
osim svojih ukućana.  
Tada rano zaspim  
I teške ne snijevam snove.

Sretan sam kad vazdan ne pričam  
sa ljudima. Oni obično  
tuđu pustoš mojoj dodaju –  
čemera svoga čemeru mome  
doliju.

Sretan sam i nedjeljom  
kad moja draga sprema rižu  
na svoj način i kaže:  
koliko zrna u loncu  
toliko živih riječi u čovjeku.

Sretan sam nedjeljom.  
Koja me digne nada sve.  
Na visoravan, gdje se rano zasp  
I teški se sni ne snijevaju.

## **MIJENA**

Pod naše prozore više ‘  
ne slijeću ptice u ludim košuljama –  
presvukle su se u perje pozlačeno  
i sporije lete.

Kiše su pale.  
I krvne ljage sprale.  
Čekajuć sunce da grane  
ulicama sa predjenutim imenima  
hoda drveće iz zemlje obećane.

Proklinje glas iz kopita  
vještice su kolo uzigrale.  
Sad sitan vezak uz plam pakleni vezu.  
Vraćeni pod skute  
pradjedovske  
zlovoljno ištemo  
Sunce u nanulama.

## ***OPROSTI ZEMLJO***

Velika zemljo,  
Rodiljo ječmova  
I izvora bistrih ko jelenske oči.

Oprosti  
Što su moje noge  
Gazile žile iz kojih je  
Pelin izrastao.

Oprosti  
Što sam prljao,  
Što sam srljao...

Oprosti  
Što će poslije moje smrti  
Na tvojoj koži  
Ostati krasta.

Oprosti oraču  
Što ćeš morati,  
Kad se zabijeli  
Ispod tvog rala,  
Za cijeli ukop  
Pomjerati njivu.



## **KRIVA VODA**

Zamisli,  
U Bosni ima gluho  
I svirači gluhi.  
U Bosni ima gluha rjeka –  
Svoju pjesmu čuva za bezdane.

Zamisli,  
U Bosni ima gluha ptica  
Čija pjesma gluha  
Alek zorom bježi uz mezarja.

Kome Bosna, tome dosta.

Zamisli,  
U Bosni imaju gluhe škole  
Zvonce gluho klati se na vjetru  
U paučini  
Ko glava moje majke  
U šamiji vječno.

Zamisli,  
U Bosni imaju gluhe djevojke  
Koje su nekoć pjevale  
Sad pjesmu svoju čuvaju za gluhu svadbu  
Emire Bašić kojoj je sunce pocrnilo  
Na Jevrejskom devedeset treće.

Kome Bosna, tome dosta.

Zamisli,  
Iz rijeka bosanskih  
Noću iskaču bijesni konji  
I gluhom njiskom vidik zatvaraju.  
Zamisli,

U Bosni imaju kosci  
Ogluhli od sirova mesa  
I zemlje nerodilje  
Krišom pojedene.

Zamisli!

Za sve je kriva  
Drina, voda kriva

### ***GELER U TIHOM DONU***

Po drugi put  
Čitam Tihi Don  
Ta knjiga,  
Pogođena gelerom,  
Izbjegla je, potkraj rata,  
Zajedno sa mnom,  
Iz Sarajeva  
U Daleku zemlju.

Ne odvajam se od Grigorija Melehova –  
S njim sam na konju.  
S njim sam na Donu.  
Gledam kako u kukuruzu  
Muški ljubi Aksinju  
Pod mindušom,  
Dok njen vjenčani,  
Truhne u zemunici.

Ali,  
Koju ruku Prohoru Zikovu –  
Vjernom Grišinom pratiocu  
Odnese geler - Crvenoarmejac.  
Desnu ili lijevu –  
Tu riječ  
Odnio je geler  
Jedne od Mladićevih granata  
Koja je,  
Razvlačeći muslimansku pamet  
Po Sarajevu,  
Svratila u moju kuću.

**ŠUTNJA U MASLINJAKU**  
*Hamdiji*

Raspukla breskva. Ucrnio grozd.  
Tmurno ljeto iz kamena vadi  
Požutjeli pelin.  
Eno niz Rumiju slazi prva kiša  
I maslina se dala sva u zelen.

Sa crnog asfalta  
Razvlači se vijest stonoga.  
Hajdemo zaspati ne bi li sve ovo bio san.  
U zoru, kroz šutnju maslinjaka,  
Uzlijeću duše miljenika Boga.

U Baru, pod borom, pili smo kraj mora.  
Ono prijetilo ko razjaren bik:  
Imam moć da zajedno s vjetrom  
Poletim uz planine,  
Da čak i u mrtvo uho saspem  
Svoj izlomljeni rik.

Ponoć minula,  
U avliji svaku travku opipava  
Mjesec. Kroz odškrinut prozor  
U sobu ulazi tvoja sjena  
Pomjera jastuk, liježe da spava.

Tvoj osmjeh ostaje zaključan  
Ispod kamenih ploča koje  
Vazdan se griju i hladeć se, u noći,  
Čini se da kažu: Samo ti, čedo  
Nebesko, spavaj, u samoći!

Ceste vijugaju, pivo se toči.  
A mi volimo i tvoj vječni zeleni  
Kaput ko svoje oči.

**ILEGALAC**

Goni me vjetar  
Suh!  
Ujeda zjenice.  
Oko glave lastavica vije -  
Gnijezdo bi da svije  
Pod pazuhom mojim.

Netačna mi je adresa  
sat mi za svačijim vremenom  
Zaostaje.  
Netačan datum rođenja,  
Godine radnog staža  
Broj položenih ispita na fakultetu  
Koji je u ratu postao gomila ugaraka.

Ne znam je li mi prva bila nevina  
Ili je vrištala u starhu od povratka  
Dok sam polupijan navaljivao  
Da uđem u sjećanje njeno.

Budim se i pipam ben na obrazu  
Majka je govorila:  
To sam ti rodila  
Da budeš sretan  
kad porasteš.

Odrastao sam  
Na betonu hladnom ko u samici ležim.  
Kad svane dan  
S kapom u ruci  
Od vjetra u vjetar bježim.

---

DOK VODE TEKU

---

# ***Boja hljeba***



**MULE, DOLAZI JESEN***Muhamedu Mulu Šabotiću*

Još u nepronikloj klici  
 Pencovaše nam rast  
 I želju za brzim hodom  
 Uz brda neprohodna.

Hrđa od žala i vradžbina noćnih  
 Nagriza nokte tek rođene  
 I bježi u ledenicu  
 Čiji žućkasti vrh  
 Prijeti zjenicama.

Mule, dolazi jesen,  
 Po ko zna koji put,  
 I boje gore i trave idu  
 Do kestenove mrkosti.

Čuju se nebeski prosci  
 I drhte noge, bose.  
 Varaju pokrete naše i dah  
 Sve nade, šaputanja  
 I pjesme nenapisane  
 U zobnicama konjskim nose.

Sa fildana mladih  
 Strugali smo mezgru slatkastu  
 A onda pjevali,  
 Jer tad bijasmo djeca  
 Za ljude namijenjena.  
 Djeca  
 Koja će promijenit svijet  
 I svaku boru izbrisati  
 Sa lica roditeljskog.



I sad: pjeva li to Ovidije,  
Ili se zglačana sjena proljeća  
Izvitoperila  
Pa vrisak njen dohodi u snove  
Iz kojih se iskradamo ko stasalo djevojče.  
Na horizontu mre zlato sunčevog vedra  
I ništa da dohvatimo  
Dok lebdimo povrh naših kuća  
I grobova onih što su se  
U naše oči smeđe kleli.  
Juče su ovuda prošli čergaši  
I braća njihova. I danas prolaze.  
Put im se raduje.  
I mi ćemo s njima  
Mule, brate...  
I stići ćemo na ledinke rosne  
I tamo, u kućicama našim  
Čeka nas neko. Inokosne.

## **GLJIVA**

Nekad bijah čaša vina  
što se cakli kao oko –  
Tunelima nigdje kraja  
a ja gljiva u hatuli –  
rasipa se svjetlost crna.

Vehne gljiva zalivena.

A sad zbogom crne ptice  
što na misli slijetaste  
u po noći  
kad žarulja već zamire.

Dovedite bijelog konja  
da uskočim u zengije  
I od sebe do u sebe  
da pobjegnem.

Sviće jutro, puca zora,  
I mrak curi u pećinu  
gdje samrtni jek se čuje.

## **BIHOR**

Moj Bihore, rano moja,  
Živa rano rascvjetala  
U toj rani i sam stasah,  
Dvije noge ko dva štapa -  
Prva - druga, druga - prva...

U bronzinu varenika,  
Na samrti miš se kupa  
Il' zemanac potonuo u potonje...  
Iz bronzina izbačena zauvijek  
Zemna rupa.

U bobici od rakite, smežurene,  
ušuškani ko pod šljeme,  
Poj gavrana nad platijom  
nadrškava noćno sjeme.

Za biljegu čobanici,  
Na kosijer med se maže,  
Voda hući niz potoke -  
da se usni - potpomaže.

Eno tamo put raspuko,  
Golobrado dijete plače  
Odocnilo s londže kući  
U dušeku šiljak čeka  
Majka uči u musafu,  
Od pretijeka.

Jel' se ono nad Bihorom  
Nebo tušti da lazine isprepira  
Žute njive da nakvasi,  
Moj ehvene!

Eno neko piljak baca  
U mahali da zazveči  
Da u snove uburuče...  
Vjeverica sva promrzla  
U osoju jetko veči.

A proljeće kada dođe  
sa beharom i s koprivom  
što iz plota namiguje,  
Ono sve se nakatanči na prozore -  
rast kaoca da se čuje.

**STID**

Pod kožu podilazi  
Ko cvrkut vrapca pod lisje požutjelo.  
Čovjek sam i suđeno mi je da gazim  
Po istom tlu kao i oni koji ustrijeliše gugutku  
Dok se gnijezdila nad pilićima golim.

U sne mi dolaze ljudi bez kosti  
I bez sopstvene riječi,  
A hoće da razgovaramo  
I to po adetima njihovim.

Ne, rekao sam isprve.  
Samo bih da dišem u besmožna polja.  
I ponekad da pustim glas,  
Kao da pjevam.

Izleći će se bestežinske misli  
I hodiće korak uz korak s nama.  
Prizivajući nas u zabludjelu noć.  
Neka ostane jorgovan na grani svojoj  
I kada ga gvozdena ruka smrvi međ čelične prste  
I ona kap plava što istekne – zove se duša.  
Duša koja pjeva.

I sve gledati. I sve slušati.  
Biti bajkovit dok ti se vena priprema za ujed.  
A ne stidjeti se što si ono  
Od čega postaje čedo i zemlja.  
I kada ti ne daju da stašeš.  
Izvinite me, ali -  
Stidim se!

## **SOBA**

*Gordani,  
onoj koja će sutra pod busen,  
a bila mi je drug!*

Sjedim u sobi ušuškan u sebe  
I misli ušuškavam da ne nazebu...  
Gledam kroz prozor kako izmiču moje godine  
Blijede i tope se u bojama dana  
Postajuć nevidljivi dah prolaznika.

Hoću li sjutra poletjeti,  
Ili već danas kada se ispiše ova pjesma...?  
Hoće li ona biti moj svjedok na Sudnjem danu?  
Pjesmo moja, nemoj me izdati.

Vidim, dok podrhtava vazduh,  
Kako se iz uglova sobe provlače duge niti.  
Je li to paučina  
Ili se moji strahovi skupljaju kao stražari?

Soba. Krletka za unutraćom glatkom,  
Ispražnjena od svega što pri dodiru boli.  
Soba – čuvarica do drhtaja zemlje  
I prije nego se navedemo  
Neka bar još jednom zamiriše stihom.

## ČOVJEK

Čovjek je gavranov let  
I krik golubice  
Čovjek su šare leptirovg krila  
I bajonet.

Ptica istjerana iz gnijezda  
U trnu potonulom  
U namet.  
U jutro boje indiga  
Koje dan ne postaje.

Dolaze vijesti s ratišta  
I opet novo ništa –  
Mrtvi  
Sakati  
Slijepi  
Gluhi  
I oni ostali bez uma  
Ko puška bez kuršuma.

Nevjesto –  
Zelena zemljo  
Gdje li mi dušek spremaš ?  
Da u mrkloj noći sami

Šapućemo sa travkama  
Šta je bilo  
Šta je sada  
Šta poslije kad će vjetar da ih mrsi  
Iznad našeg kočopera.

Oko crno  
Oko plavo.

Od čovjeka šta ostane –  
Pregršt praha hladnjikavog.



## **DIJETE PLAČE**

*Djeci čije se duše igraju na Nebesima ove noći*

Spuštam kapke na pospane oči  
Kao kad moja draga  
Spušta roletne prije spavanja,  
I čujem kako iz nebeskih visina  
Silazi glas djeteta.

Ono plače.

Čuješ li ovaj glas, draga,  
Što se, ko zlatna žica,  
Provlači kroz moj sluh  
i savija pod glavom na jastuku?

Ćutimo. Dijete plače.

Izađem na balkon i gledam  
Kako nebom prelijeću zvijezde  
Ostavljajući za sobom  
Svijetao i prštav trag.

Bože, negdje je zaista večeras  
umrlo dijete  
Ono čiji sam plač slušao u postelji,  
Ono – čija se duša igra po nebu  
Kao tek proskakutalo janje.

**TAMO**

Tamo  
Gdje su nam majke kukale  
Za prvim, za najmilijim.

Tamo  
Gdje svrake bjelorepe  
Tjerasmo s naših oraha:  
Huuuj, zloslutnice,  
Daleko od našeg sela.

Gdje se rano lijegalo  
Da se ne bi večeralo.

I gdje razjaren bik  
Svježu humku na rogove diže  
Ko da doziva onog  
Ko mu je prvu šaku soli  
U grlo sasuo.

Tamo  
gdje sam prvi put  
usnio kose  
Svoje Hurije.

Gdje ljetnji snijeg  
Bijel ko fistan  
Hadžibegovice

Zaljulja na tek rasklasali ječam.

Tamo  
Gdje huka gora  
Pjesmu ispjevava  
Koja se ko ozeblica  
Prima za moju utrobu

Tamo  
Gdje se moja sestra  
(Odavno već sa zemljom sjedinjena)  
Umivala vodom u kojoj se svunoć kiselio  
bejturan –  
Da zamiriše dragom prvo večē.

Tamo gdje se moj otac snizao s nogu  
Kad sam prvu diplomu pružio  
I poljubio mu crnu ispucalu ruku:

Hvala ti, o sveta ruko moga oca!

Tamo gdje se čeka  
Otvorenje Nebesa  
I gdje komšija komšiji  
Za podlanicu zemlje nerodilje,  
Zemlje Nesretnice,  
Uzima život  
ko da ubere tek zarudjelu trešnju.

Tamo gdje kletva  
Na treće koljeno pada i

gdje se jeo mlad bukov list.

Tamo,  
Gdje se pobačeno dijete,  
Na mjesečini krišom ukopava  
U odorak.  
Dok iznad njegove sakrivene humke  
Majka čupa prsa  
Ko da ga hoće nadojit  
Za vječnost.

Tamo je moja,  
U korov  
Zarasla kuća.

## **IGRA NEBA**

Kakva je ovo  
Igra Neba,  
I otkud ja u njoj?

Satima kiši -  
Danima i noćima...

Godinama kiši.

I kroz te kapi  
hladne i teške  
što glavu mi traže,  
Iza brda vidim  
Kao kroz sito,  
Sunca smješke.

Nekom se smiju  
nekoga griju.

Al meni – ne,  
Al mene – ne!

## ZMIJA

Prođe li kroz naše snove  
O, nesanice, iz krvi izronila.

Kako to da te hiljade mojih meleka  
Koje sam prizivao – pustiše u moj san...

O, nesanice, o nepomenice...

O, ja znam za sve tvoje sestre –  
Gledao sam ih kako svoje presvlake  
Daruju kamenu  
Ali ti, ali ti, ali ti...

Gutaš posljednju nadu  
Da je na ovom svijetu  
Mjesto za čovjeka.

Ima li negdje pod kožom tvojom  
Damar?  
Damar djeteta koje je  
Bar jednom vidjelo rosu  
Na cvijetu zumbula  
Ili, pak, kadife...  
Ili djeteta koje je  
Zagrizlo dojku materinu.

O, nepomenice!  
Je li to kletva nečija pala  
Na tvoju postelju  
Boje jorgovana?

Dišeš li kao što diše  
Bogom dano,  
Ili ti žalac smrti  
Donosi život... ?

O, nepomenice!  
Bože, o Bože, tebi se klanjam  
Udesi da se iz crne noći  
Ispili lice djevojačko...  
smijehom obloženo.

**SANDŽAKU, SANDŽAKU MOJ**

Nit pjesme u pjesmi  
Nit ptice u ptici  
Nit u ljetu ljeta,  
Moj premili brate.

Konj sadnovit noćnu travu pase  
Travu nerodilju, travu kiselicu,  
Travu otrovnicu  
Sandžaku,  
Sandžaku moj.

Kosac kosu oštri i brine,  
Djevojka kose pruža i brine  
Majka čedo ljulja i plače  
Sandžaku,  
Sandžaku moj.



**EVO ME, BOŽE**

Evo me, Bože, polako ti idem  
Pokoran, spreman da mrijem  
I Tebi moram priznat na kraju  
Ono što godinama pod jezikom krijem.

Ljubio jesam, ah te oči čarne,  
U vinu rujnom - noći bjehu kratke,  
A onda ko skit, o mili Bože,  
Umjesto od tebe – oprost tražio od Satke.

Rana je zora – nabreklo jutro rudi,  
Jedva nazirem kućna vrata  
U džepu spava jež  
I bije praznina s neba odaslata.

Evo me, Bože, polako ti idem,  
Pokoran spreman da mrem,  
Samo me nemoj,  
Sedam Ti nebesa,  
Samo me nemoj, o mili Bože,  
Samo me nemoj  
U džehenem.

## **SARAJEVSKI SMOG**

Nema ti ovdje vazduha ni kapi  
Govori sestra ko da iz sna tlapi.

Ovo su sami zalogaji crni  
progutaj guku – guku povrni.

A šta ti, sestro lijepa?  
Hodam nasumice, veli mi, kao slijepa.

Nabasam tako na poneko štene  
Ne vidim već čujem – kezi se na mene.

Ljudi ko privid sijeku zrak  
Ne hode već kao snijeg prte mrak.

Sve gore biva svakoga sata  
Teško pogađamo i kućna vrata.

Crni zrak kulja iz crne tube  
Čim kući dođemo – peremo zube.

Dušnici su nam ko sulendari  
S neba padaju crni tovari.

Kud da se bježi – nema putokaza  
iz ove – tame ni kozja staza.

**ISTA META**

*Muameru el. Gadafiju*

Sva ovodunjalučka dobra  
Prizvao bješe  
U svoju Džamahiriju.  
Ali,  
Čemu duljiti ovu pjesmu –  
I da nisi – bilo bi ti isto,  
Jučer,  
Danas,  
Sûtra...

**KOLONA***Pobjeglim iz Sirije*

Znam. Dobro poznajem taj put.  
I ne smijem se zakleti da ja  
ili neko iz kolone  
Koja se protezala od Bosne  
Do kraja Svijeta  
Nije zgazio mrava.  
Mrava iznad čijeg rasta  
Ljudi divljaju do besvijesti,  
Ili do umora.

Znam, bježao sam i strah gnjilio  
Pod mojim pazuhom.  
Strah i stid -  
Od kuće rodne bježimo.  
Tražeći dom  
padamo u nepovrat.  
Sa mnom je išao pod ruku moj strah  
I šaptao mi uspavanku.  
Jer tamo – ko me čeka?!  
Ko će se smilovati da primi sve moje  
Patnje,  
Strepnje,  
Sve moje falinke  
I sve moje želje,  
Jer – živ sam, ili to želim biti.

Stid me što bježim,

I hulja što postah.  
Sve to znam i srce mi postaje bomba,  
bomba koja će me ubiti.  
Na nebu zvijezde  
Puće usnicama i zabezknute šute.  
Da nismo utekli  
Oni bi nas ispratili  
Ili se na hiljadu načina dovijali  
Da nas nema.  
I nema nas.

Evo nas u koloni sanjalačkoj  
Pred pendrecima,  
žicama,  
Pred pticama  
čiji se let kameni.  
Kako su ozeble ruke prazne!  
Milosti, dajte milosti....  
Mrtva poručuju djeca  
dok ih more istura na obalu pješčanu.  
Ja nisam harfa  
Niti onaj zgaženi mrav  
A mogao sam biti  
ili ću biti.  
Mrav iznad čije visine divljamo.  
Ukorelu nosimo krv  
I svoje sjeme nosimo  
u neki nepoznati kraj,  
Sjeme iz kojega ćemo pronaći,  
I biti suncokreti.  
Ako nam se smiluju...

**BESMRTNOST**

*Admiralu Mahiću*

Svi smo ti imali ponešto reći,  
Ko mi pametniji od tebe.  
A ti si pjevao – prije, tada i kasnije  
I pio lozu – otrov u otrov sipao,  
I opet pjevao.

U okvir moga prozora  
Dolijeće jedna ptica šarenog perja  
I cvrkuće:  
Umro je Admiral, umro je Admiraj,  
umro je Admiral, čovječe...!  
Skači i dozivaj, probudi ga!

Nisam vjerovao, Admirale,  
Da ću te ovoliko voljeti,  
Da ćeš mi ovoliko nedostajati  
Kada te, napokon, život utjera u čahuru,  
Kada budeš govorio zemlji  
Umjesto Barbari,  
Koja, ko zna, da li je ikad i postojala  
Ili je i ona bila tvoja neispjevana pjesma.

Admirale, jednom sam ti poslao deset eura  
Vjerujući da ću te obradovati,  
I jesam,  
Ali izvini... Nećeš mi možda vjerovati  
Ali, toliko je i meni ostalo  
Tog hladnog jutra kada sam

Na aerodromu u Luksemburgu  
Ispraćao našeg zajedničkog prijatelja  
I rekao mu:  
Molim te, daj ovo Admiralu, neka nazdravi –  
On to umije.

Kako su puste ulice Sarajeva  
Sa kojih odlazi pjesnik  
Kroz kojega je tekao  
Asfalt sarajevski  
Kojim koračaju našminkane djevojke...

Od ove ljute nesanice  
Dođe mi da krenem tvome kaburu  
I dozivam te sve dok iz njega ne izroni stih  
Koji će me ubijediti  
Da nisi umro, niti ćeš.

Admirale, Sarajevo ne miče  
Ne brini –  
Čami Sarajevo i čeka te.  
I mi smo u njemu, i ti si u njemu,  
I sve one patnje su ostale  
U kutovima soba sarajevskih.  
I naši bogovi u Sarajevu:  
Jedan, dva, tri, sto hiljada i tri...

Pitali smo se jednom -  
zašto svi ne bi bili kupus  
ili rajčica,  
Ili ona koza što brsti spasonosno bilje  
Kako bi nam zdravlje hudo namakla  
I svjetlost vratila u obraze?

Jedan je Bog, Admirale -  
I neka bude Jedan!  
Ti to sada najbolje znaš!

Sarajevo se danas obilato zaliva kišom.  
U kafani „Tito“ koju si majkom zvao  
Ulaze dječaci, zvijeraju okolo -  
Traže tvoje stihove, Admirale....

Gugutka na grani prašnjeve topole,  
kraj tramvajske pruge,  
Viri u prozor tramvaja,  
Traži te, Admirale.  
Šta si joj obećao, pjesniče,  
Besmrtnost..?



## **SREBRENICA**

Stasale aršlame rumene  
U đul baštama Zelenog Jadra  
Trni slast u rumenom plodu  
Nad Srebrenicom crni se gavran vije.

Na okutnjici Fate Orlović u Cerskoj  
Posadiše oltar –  
Uskličnik na mitomanskoj sintaksi zločina,  
Ucvijeliše onu koja nikoga nije.

Talasaju grane prerodile  
U Potočarima:  
Mašu li to onima koji doći neće?  
O, majke srebreničke,  
O, majke Bošnjačke  
Za koga noću bdiste  
Nad kolijevkama zlaćanim.

U šumi svitac prestravljen  
Kruži posljednji let  
– Umiru tek zamomčena djeca  
Tuzla daleko, daleko sloboda  
I nikog sem Boga.

Koliko neizgovorenih riječi onih  
Čije kosti krije zemlja  
I onih koji ne zgoreše  
U fabričkim pećima.  
O majke srebereničke,

O majke moje i majke moje djece –  
Kako vid očinji halaliti?

U grumen zemlje savila se lobanja  
Šesnaestogodinjeg Amira  
Iz Potočara.  
Otac mu Nezir kojega nema  
Ni btata Amirovog, ni brata Nezirovog  
Ni moje braće  
Ni brata bratovog  
Ni sina od sina nema.

O, Veliki Bože!

Zato, kad kažem Bosna –  
Raspukne zemlja.  
Kad kažem Bosna –  
Zadrhte brda.

Kad kažem Bosna  
Zaplače kamen  
I negdje zacvili ranjeni pas.  
Kad kažem – Drina  
Krvava poteče voda.  
Niz koju pluta ahmedija  
Efendije Jusufa Fočaka  
I kušak majke mu Rabije  
Koja se sa svojom kostoboljom  
Jedva doteturala do drinskog mosta  
Da zadnji put progovori:  
**La ilaha ill' Allah!**  
Kad kažem Sreberenica ja to kažem:

Srebrenica, Srebrenica, Srebrenica  
Bez krila ptica  
Djevojka bez oba oka,  
I ništa sem jama,  
I ništa sem jama  
Crna,  
Prepuna,  
Duboka!

**CRV SKELEDŽIJA**

Niz skelu lagano svlači se crv  
 Da ne bi jednoga kišnoga jutra,  
 ostavio pod skelom strv.  
 I dok silazi sve niže  
 Ne zna da je zvjezdama –  
 Dok je na skeli bio – bliže.  
 Skela je skela i ona u smiraju  
 Govori da crvi na njoj –  
 Duže traju.

U crnoj noći u bijelom danu  
 Crv Skeledžija zaroni –  
 Sa skele pravo u živu ranu.  
 I dok kroz dubine plićaka ide  
 Na površini – travke se otrovnice vide.  
 Crv se Skeležija uz travku penje  
 Da nije crv i još skeledžija  
 Reko bih – stenje.

Sad Crv Skeledžija uz travku gamiže  
 sav sretan nebesku galamu diže.  
 I da ga ne znam ja pastir stari  
 mogao bi čak i da me prevari  
 Za sebe da kaže da je mrav  
 I usto još – ko svijeća prav.

**NOĆ**

Evo se ovija oko mog struka –  
 Hladnjikava jegulja prijenja  
 Za moju kožu.  
 Ovdje je zima i noć se cijepa  
 U cilindrične čepove  
 Za grlo podešene.

Kroz poluotvoreno oko  
 Virim u sami strop,  
 I ništa do iskrica crnih  
 koje, kroz stravljen treptaj, hitaju  
 U zbilju zimske utrjelosti.

Neko plače. Ili to otkucavaju  
 Sitni udari zvona  
 Na izgubljenoj ovci  
 Koja je progutala vlastiti strah,  
 Od čopora koji se,  
 Položen toplim trbusima  
 O smrznuto tle,  
 Sprema da poleti.

Zima je. I noć je obojila svaki tren!  
 Nek niko ne otvara vrata kuće  
 Da gomile mraka ne najure  
 U našu sobu koja čuva  
 Naše neizgovorene riječi  
 Da se ne razhmile po zemlji

Koja umije da plače.

## **AKO SRETNEŠ REFIKA LIČINU**

Ako sretneš Refika Ličinu  
Reci mu da Raška  
I dalje teče posred Novog Pazara;  
Jesen je, pa se muti.  
I da se hila davno ukoćena  
Prima uz duvare Bedema.

Ako sretneš Refika Ličinu reci mu  
Da se Enes Dazdarević ušutio.  
Da djeca trče ulicama  
Sa napisanom pjesmom u ruci i  
Njegovo pominju ime.

Ako ga sretneš,  
Ništa ga ne pitaj. Samo pričaj.  
I čućeš sve o životu  
Po svijetu rastjeranih  
Pogledima što kosti lome.

Ako ga sretneš u Lundu, Malmeu,  
Na brodu između Švedske i Danske  
U Nemili, Sarajevu, bilo gdje,  
Reci mu da je u Novom Pazaru  
Napisan roman  
Od kojeg boli dan  
U koji ulaziš ko u hladnu vodu.

Ako sretneš Refika Ličinu  
U prvi akšam niz polje peštarsko  
Reci mu da pišem pjesmu  
Njemu namijenjenu  
Koji neću završiti za ovog života,  
Ali – nastaviću Tamo.

I ako ne sretneš Refika Ličinu  
Vjeruj da si ga sreo  
I s njim pričao o Danilu Kišu i  
Larsu Gustaffsonu.

Ako ovih dana negdje sretneš  
Refika Ličinu...





**DOK VODE TEKU – FAIZ SOFTIĆ;  
RECENZIJA**

U pogledu određivanja pripadnosti bilo kojoj, dakako i našoj nacionalnoj književnosti treba voditi računa da je jako malo autora koji se mogu svrstati u jednu nacionalnu; odnosno da se po logici stvari oko dobrih pisaca uvijek „otimaju“ nacionalne književnosti.

Takav je slučaj i sa Faizom Softićem, čija se poetika može čitati sa nacionalnim predznakom crnogorske, bošnjačke, ali i sa regionalnim predznakom bihorske. Softić zbilja po osobenostima svoje poetike jeste sve od pomenutog, no i mnogo više od toga; te upravo u tom višem možda se nalazi najjednostavniji način za svrstavanje njegove pripadnosti, pa možemo zaključiti da je najbolje da ga čitamo kao evropskog pisca.

Heterogenost Softićeve poetike nameće se kao jedno od centralnih obilježja koje vezujemo uz ovog autora; te se u njegovoj poetici prepoznaju obrisi socijalne literature (što se očitava u izboru tematsko-motivskog okvira pjesama koje ulaze u ovaj izbor, te ne tako mali broj pjesama obiluje prisustvom socijalnih motiva), različitih avangardističkih pravaca, ali i romantizma i neoromantizma – čije karakteristike postaju paradigmatsko obilježje Softićevog pjesničkog idioma, koji naposljetku poštuje i neka impresionistička načela, posebno u modelovanju procesa percepcije. Ono što Softićeve pjesme udaljava od avangardističkog načela, a primiče ostalim pomenutim poetikama očitava se kroz činjenicu da

ne dolazi do depersonalizacije i razgradnje lirskog subjekta (što je nerazdvojivo od avangrade). Nasuprot takvoj organizaciji poetskog svijeta, uočavamo prisustvo lirskog subjekta koji kroz gotovo dosljedno uspostavljen ispovjedni ton u ovim pjesmama ukazuje na poštovanje lirskog subjekta kao osnovnog konstitutivnog principa. Osim načina na koji se modeluje lirski subjekat o romantičarskoj noti Softićeve poezije svjedoči i funkcija pejzaža koji ne teži samo da preslika neki prostor, već se aktivira i sa težnjom da se prenese ekspresija pjesnikovih emocija i raspoloženja, čime se funkcije ikoničkog znaka proširuju i usložnjavaju, te se od ikoničkog dolazi do indeksnog. Međutim, ikonički znakovi se u pojedinim segmentima usložnjavaju do te mjere da postaju simboli, koji su po Pirsovoj hijerarhiji najsloženiji i koji jesu nosioci obilježja određene kulture. Ovakva organizacija znakova proističe iz zbilje ratom uništene, u kojoj prevag u odnosu na arbitarne simbole odnose prirodni, od kojih mnogi postaju lajtmotivi (*duša, srce, sunce, noć*). Pomenuti prirodni simboli- lajtmotivi uvode se sa funkcijom prikazivanja duševnog, psihičkog stanja lirskog subjekta, čime se uočava težnja ka primicanju indeksnom znaku (neodvojivom od romantičarskih struktura). Kada je riječ o gramatičkom ustrojstvu ulančavanje se vrši na principu poštovanja logike, te se tako doprinosi očuvanju stabilne sintakse, smisla i semanatičkih struktura. Softićeva poezija počiva na rečenici koja je lišena groteske, kao i antitradicionalističkih stavova. Ritmičko-mimetički obrasci aktivirani su sa ciljem postizanja prozaizacije poezije. Rima se,

dakle nerijetko uvodi u minus-postupak, a kada postoji riječ je uglavnom o ukrštenoj rimi. Uvođenjem rime u minus-postupak dolazi do pojačanih svojstava sloja značenja, a ide se na štetu sloja zvuka. Sloj zvuka koji se djelimično oslabio deaktiviranjem rime osnažava se ponavljanjem određenih verbalnih jedinica, koje pri tom na sebe preuzimaju funkciju refrena:

„*Kome Bosna tome dosta*“ (pjesma *Kriva voda*)

„*Sandžaku, moj Sandžaku*“ (pjesma *Sandžaku, Sandžaku moj*)

Ovi stihovi postaju semantički najopterećeniji djelovi pjesama, u kojima leži sama suština Softićeve poezije, te od refrena pomenutih pjesama oni postaju refreni ukupnog stvaralaštva; u kojima se rodoljubivi motivi realizovani kroz Bosnu, Sandžak i uopšte prostorne strukture nastale u transtekstualnom odnosu sa prostornim realijama iz bivše Jugoslavije nameću kao centralni; nerazdvojivo povezani sa lirskim subjektom koji je markiran egzaltiranom emocijom (doduše više proklamovanom, nego uočljivom iz organizacije strukture stiha, ritma i tempa, koji su uglavnom usporeni). U skladu sa ratnim hronotopom iz kojeg provijava lirski subjekat je protkan različitim osjećanjima; prilikom čega dominiraju bol, patnja i sjeta u odnosu na bunt i gnijev, koje se javljaju tek sporadično, nerijetko i sa začuđujuće slabim intenzitetom ukoliko sagledamo stepen razorenosti svijeta u kojem bivstvuje lirsko

ja. I sami motivi rata i ratnog stradanja se dominantno iščitavaju iz razorenih prostornih strukutra (Bosne, Sarajeva, Srebrenice; pa naposljetku, odnosno u najnovijim pjesmama čak zazivanja sirijskog stradanja i poistovjećivanja sa izbjegličkim bolom, jednom proživljenim).

Ono što Softićevo pjesništvo izdiže iz granice južnoslovenske semiosfere dijelom se nalazi i u preplitanju naših kultura (misli se na kulture ponikle na prostoru Crne Gore i BIH) sa evropskim socio-kulturnim kodovima; pjesme *Ritual*, *Lutajući zavičaj*, *Geler u Tihom donu*. Na taj način Softić pravi odstupanje od tradicionalističkog modelovanja naše kulture, koja je primarno zatvorena, uspostavljena na obliku komunikacionog kanala: ja-ja, te se zbilja modeluje iz perspektive koja podrazumijeva odsustvo lirskog subjekta sa direktnog mjesta događanja, čime se doprinosi većoj objektivnosti.

„*Dok vode teku*“ predstavlja izbor iz tri Softićeve zbirke, od kojih je poslednja (*Boja hljeba*) neobjavljena. U samoj naslovnoj rečenici uočavamo prisustvo dinamičnih motiva, te elemente koji jasno ukazuju na kretanje (dok – predlog kojim se ukazuje na kretanje, imenica voda – koja sama po sebi jeste simbol toka i prolaznosti i glagol teći: upotrijebljen u prezentu čime se potencira da se nešto događa sada i ovdje, a koji jeste dinamičan). Ulančavanjem pomenutih djelova u naslov semantička vrijednost kretanja i prolaznosti se dodatno usložnjava, a uvodi se kretanje na čijoj se podlozi izgrađuje hrontop putovanja koji dominira kroz većinu pjesama. Rijeka (i uopšte voda) jesu lajtmotivi na nivou kom-

pletne zbirke, uz pomoć kojeg se upravo uspostavlja pomenuti hronotop putovanja i kružnog kretanja. Tako je, recimo pjesma *Povratak* građena na paradigmi indeksnog i ikoničkog znaka (*rijeke*), koji u kombinaciji sa elementima islamske mitologije (*meleci*) postaju simboli. Uvođenjem vampira, koji pripada slovenskoj mitologiji kulturne poruke biva ju dodatno usložnjene, te se na taj način ukazuje na kompleksnost prostornih struktura. Jezik prostora u pjesmama koje su pred nama inače je izuzetno složen i osim spacijalne on prenosi i kulturne poruke, a utiče i na uspostavljanje aksiološkog modela svijeta i mišljenja. Ovakva je situacija sa prostornim strukutrama (pjesme: *Trešnje u Potočarima*, *Besmrtnost*, *Srebrenica*), čija se razorenost prenosi na lirsko ja, a iz koje vidimo uništenost jednog naroda; različito nazivanog, *prevarenog*:

„Je li kasno da priznamo  
da ne znamo?”

### **Vodiše nas**

*preko mora.*

*Preko devet lomnih gora,*

*A mi žedni,*

*goli, bosí.“ (pjesma *Prevareni*)*

U stihu *Vodiše nas* uviđamo da se lična zamjenica *mi* koristi u obliku akuzativa, sa funkcijom objekta, čime se ukazuje na pasivnost lirskog ja (koje ovdje postaje lirsko mi, a koje je još manje buntovno u odnosu na formu jednine).

U Softićevoj poeziji uočljive su predmetnosti islamske mitologije koji se ne podvrgavaju razgrađivanju i jako rijetko (izuzetak je slučaj pjesma *Besmrtnost*) dolazi do desakralizacije sakralnog. U kontekstu savremenih pjesničkih tokova ovakav postupak predstavlja oneobičavanje jer se savremena poetika podruguje religiji i poseže ka razgradnji sakralnih elemenata, a u tom cilju se često aktivira groteska. Jednim od osnovnih svojstava pjesničkog jezika smatra se ekonomičnost izraza, koji je po pravilu obojen metaforičnošću. Na ovom načelu počiva većina Softićevih pjesama koje ulaze u ovaj izbor, pa se sintaksičke strukture uprošćavaju, čime se postiže veća ubojitost stiha. Odstupanje od ovog pravila i razvijanje iskaza nailazimo u pjesmama: *Razgovor s ocem, Šta ko radi, Jutro koje sanjam, Soba, Stid*. U pogledu stilskih figura, dominiraju figure dikcije, pogotovo asonanca i aliteracija, čime se također ukazuje na aktiviranje indeksnog znaka. Glasovi koji se najčešće javljaju jesu: kada je riječ o vokalima **o**, **u** (vokali zadnjeg reda), koji se u književnim tekstovima tumače kao nosioci konotacije tuge. Od suglasnika dominiraju **b**, **t**, **s** (bezvučni), koji imaju istu konotaciju kao i pomenuti vokali. Primjere asonance i aliteracije nalazimo u gotovo svakoj pjesmi, te se i na taj način doprinosi zvučnosti stihova:

„*Kad pronikneš:  
 lisje svijetom prospi.  
 Skrivenog u kaleme  
 smrt te neće naći.  
 Zalud će njušiti basamake.*

*Ko pseto  
izgladnjelo.” (pjesma \*\*\*)*

Osim assonance i aliteracije uočavamo i upotrebu anafore i epifore, odnosno ponavljanja riječi na početku i kraju stiha, ali i aktiviranu epanalepsu : po definiciji jeste stilska figura dikcije, koja za cilj ima da nešto istakne ili umanji, a u sebe sažima konstantu i varijablu. U pjesmi *Srebrenica*, uočavamo aktiviranje anafore, koja ovdje zapravo predstavlja dio epanalepse, odnosno samo doprinosi da se verbalnim jedinicama dođe do konstituisanja ekspresije lirskog subjekta:

*Ni brata Amirovog, ni brata Nezirovog  
Ni moje braće  
Ni brata bratovog  
Ni sina od sina nema.*

Osim varijable (koja je u ovom slučaju aktivirana kroz odričnu rječcu *ni*) uvodi se i konstatna, to jest nepromjenjivi dio enapalepse (prikazano u sledećim stihovima), što postaje i semantički najopterećeniji dio pjesme.

*O, majke srebreničke,  
O, majke Bošnjačke  
O majke moje i majke moje djece –*  
Kroz upotrebu riječi *majka*, koja je simbol porodice, za konstantu pomenute stilske figure, ukazuje se na centralni problem, te ovaj ikonički znak, preuzima na sebe i funkcije simbola, kojim se oslikava ra-

zorenost porodice, što na širem planu neminovno vodi ka razorenosti društva, a to na srebreničkom primjeru i jeste slučaj. Majka inače jeste jedan od lajtmotiva Softićeve poezije, pa će se kao centralni motiv pojaviti u pjesmama: *Slutnja, Majčin hod, Mapa doma mog, Srebrenica, Razgovor s ocem.*

Nemali broj Softićevih pjesama u sebi ima naglašene socijalne motive, kao i narativne elemente. Ovo dovodi do stvaranja hibridne predmetnosti u kojoj se ukrštaju lirski subjekat i narator; pjesme: *Tamo, Pastuh, Evo me bože, Jutro koje sanjam, Lutajući zavičaj.* U pomenutim pjesmama se uočava prisustvo epistolarne forme, koju karakteriše preplitanje subjektivnosti i ispovjednog tona (što su obilježja lirike) sa narativnim elementima. Pjesma *Šta ko radi (Ratna hronika)* primjer je ostvarene hibridne forme, u kojoj se pjesnički kod maksimalno približio narativnom:

*Jakša po starom –  
svijet mu jednosmjerna ulica.*

*Nasko se još raspituje  
za put iz kaveza.  
Ostao bez para,  
slijedi put starijeg brata.*

*Mane se deblja...*

Konstatovali smo da je organizacija prostora primarna u Softićevoj poetici, pa uviđamo da pri modelovanju prostornih struktura pjesnik poseže za stilskom figurom personifikacije, čime se pros-



tornim predmetnostima pripisuju ljudske osobine, što pjesmama daje notu mističnosti.

*Na nebu zvijezde*

*Puće usnicama,*

*zabezegnute šute. (pjesma Kolona)*

Kada je u pitanju vremenska organizacija pjesama, uočavamo da se ona odvija dvoplanski, odnosno da postoji segmentacija na *nekad i sad*; a ovaj dualitet uočljiv je i u lirskom subjektu, kod kojeg se jasno razdvaja *ja koje se sjeća* (a koje je povezano sa vremenskom odrednicom *sada*) i *ja koje je predmet sjećanja* (povezano sa vremenskom odrednicom *nekad*).

Govorimo li o formalnoj organizaciji pjesama koje ulaze u ovaj izbor uočavamo da se strofična organizacija razlikuje od pjesme do pjesme, a da se kao kohezioni faktor ne može posmatrati ni silabička, a ni ritmičko-mimetička organizacija. Za većinu pjesama karakteristično je da se znatno više teži semantičkoj, nego formalnoj homogenosti, što se ostvaruje tako što se jedan motiv izdvoji kao centralni, a ostali motivi bivaju aktivirani radi usložnjavanja onog koji je dominantan. Lajtmotivi koje možemo posmatrati kao djelimično kohezione faktore uvedeni su kroz *Sunce, majku, zemlju, boga*, čime se aktiviraju i metafizički elementi.

Motivi koji su iz realnosti preuzeti i prenijeti u drugostepenu modelativnu stvarnost doprinose realističnijem prikazivanju emocija koje su glavni konstitutivni element lirskog ja. Osim toga stradalaničke

slike ratom zahvaćene domovine; što dovodi do napuštanja i doma i domovine biće izgrađene kroz sinesteziju čula, što podrazumijeva prelamanje olfaktornog, taktilnog, vizuelnog i auditivnog; čime se doprinosi usložnjavanju semantičkih vrijednosti.

Softićeva poezija predstavlja velik izazov za buduće kritičke analize, jer doista, bilo da ga čitamo sa bilo kojim regionalnim/ nacionalnim predznakom ili kao dio savremenog evropskog pjesništva, neosporno je da se radi o pjesničkoj veličini, koja će, bude li vrednovana na osnovu kvaliteta svojih stihova nadživjeti i vrijeme i nacionalne predznake.

mr Ksenija Rakočević

### ***RADOST NAD KNJIGOM***

Čitaoče, ova knjiga je radost tvoja i moja, a neka bude i readost Faiza Softića, pisca koji nam se pokazao u punoj zrelosti. Dugo je njegovo lice najavljivalo ovu melanholiiju, dugo su njegove oči gledale... i sve što je pisao kao da je bila priprema da se pokaže u ovom izboru – suveren u svojim uspomename, tumač teške realnosti, čuvar zavičajnih slika i prilika i svjedok prolaznosti čovjekove. Faiz Softić ima i jednu osobinu koja se rijetko nalazi među pjesnicima savremenim – ima humor, a humor u poeziji – kruna je poezije. Ova knjiga vrvi od antologijskih pjesama i može se čitati od početka ka kraju, s kraja ka

početku i upreskok. Može se čitati po jedna pjesma na dan. I to je dovoljno, jer svaka od ovih pjesama krije dugo i bolno posmatranje koje se stropoštalo kao lavina u desetak ili dvadeset stihova. Slabi tumači mogu nazvati Softića zavičajnim pjesnikom, ali to nije tačno – on čuva zavičajnost tako što je svima nudi. Odn je rekao da je dobar pjesnik kao sir iz neke župe koji želi da bude lokalni, ali cijeren svuda. Jasan kad treba, nejasan kad treba... a precizan u izrazu, ekonomičan, Softić kao da je slijedio misao Tita Patrikija da su opširnost i apstrakcija neprijatelji poezije. Naravno, nije Softić tako zacrtao svoju poeziju – on je išao po osjećaju, a ne planski. Mnogo se tuge u Softiću nakupilo, sirotinju je gledao, prognanike, nevoljnike, ljude koji su ponijeli stonak na kraj svijeta da bi ga prehranili.

Poezija je magacin istorije, dokazao je to Faiz Softić, u stihovima. Kao pjesnik slike i pjesnik ritma, on se iskazuje kao pjesnik tla i pjesnik svjedok. Kada neko zauzme neko mjesto, to znači da mu je oduvijek pripadalo. Ovim pjesmama Softić je zakoračio na stepenik koji ga je oduvijek čekao. Pisao je i došao na mjesto koje mu pripada. To je stepenik visoko na skalinama poezije. Koji god čitalac zgazi na taj stepenik, zadrhtaće!

Enes Halilović

## B I O G R A F I J A



Faiz Softić je rođen 10. januara 1958.god. u Vrbama kod Bijelog Polja na sjeveru Crne Gore (Sandžak). Školovao se u rodnom kraju, Mostaru i Sarajevu. Prvu pjesmu objavio još kao učenik 6. razreda osnovne škole i od tada ne prestaje pisati.

Piše za razne listove i časopise. Prevoden je i nagrađivan. Zastupljen u

školskom programu BiH, Kosova i Sandžaka. Svaka njegova knjiga bila je u najužem izboru za knjigu godine u Bosni i Hercegovini u godinama njihovog izdanja.

Bosanski rat ga zatiče u Sarajevu gdje ostaje do kraja.

Godine 1995., za suprugom i djecom, dolazi u Luksemburg gdje nastavlja sa književnim radom. Tu je i napisao roman Pod Kun planinom, zasnovan na autentičnom događaju iz svog zavičaja, koji je doživio više izdanja, filmski scenarij i prevod na francuski jezik.

Glavni je i odgovorni urednik revije „Bihor“ koja izlazi u Luksemburgu na bosanskom i francuskom jeziku.

O njegovom književnom radu pisali su mnogi kritičari i esejisti iz Bosne, Crne Gore, Luksemburga...

Njemu lično najviše se dopada rečenica Marka Vešovića, iz pogovora u knjizi poezije «Strašan je zid bez sjene». Na samom kraju svog obimnog osvrta, Vešović je zapisao:

**– Faiz Softić, u ovoj knjizi, mnogo je više od svjedoka ratnih užasa kroz koje je pronio neokrnjenu svoju ljudskost.**

Objavljene knjige:

1. ***Strašan je zid bez sjene*** – poezija, Bosanska knjiga, 1996.
2. ***Čovjek na rasputici*** – pozija, ZORO, Zagreb-Sarajevo, 2007.
3. ***Pod Kun planinom*** – roman, Bosanska riječ, Wuppertal – Tuzla, 2002
4. ***Pod Kun planinom*** – roman, Bosanska riječ, Wuppertal – Tuzla, 2003. (II izdanje)
5. ***Pod Kun planinom*** – roman, Almanah, Podgorica, 2010. (III Izdanje)
6. ***Strah od rodne kuće*** – roman Bosanska riječ, Wuppertal – Tuzla, 2006.
7. ***Čovjek koji kisne*** – pripovjetke, Tugra, Sarajevo, 2006. (Novčana nagrada Ministarstva kulture BiH za dvadeset najboljih knjiga izdatih u toj godini).
8. ***Mjesečeve priče***, pripovjetke, Zoro, Sarajevo, 2010.
9. ***Pod Kun planinom*** (Sous le mont Kun) prevod na francuski, CLAE – Luksemburg 2009. Prevodilac: Nicole Dizdarević, Pariz.
10. Monografija: ***Bošnjaci u Luksemburgu***, Almanah – Podgorica 2011.

Pred samo štampanje ove knjige stigla je vijest - Književna nagrada „**Pero Ćamila Sijarića**“, za 2016-tu, uručena je Faizu Softiću u Novom Pazaru. “Softić je književnik u čijoj rečenici nema viška priče, nema nevažnog, ima samo onoga što nas tjera da u tom njegovom furioznom narativnom ritmu isčitavamo sve do posljednje riječi”...

U pripremi:  
Roman ***Ljudi bez adrese***.

<b>STRAŠAN JE ZID BEZ SJENE</b> .....	7	Prevareni .....	49
Okamenjeni dani.....	9	Sunovrat .....	51
Geleri.....	10	Uvir .....	53
Pred kućom .....	12		
Zlatine suze .....	14	<b>ČOVJEK NA RASPUTICI</b> .....	<b>55</b>
Lijek .....	15	Osvajači .....	57
Pod vješalima .....	16	Nula .....	58
Majčin skut.....	17	Vražje sjeme.....	59
Zavičaj .....	18	Umiranje proljeća.....	60
Konclogorska .....	19	U noć ga pokopam .....	62
Razgovor s ocem .....	20	Ritual.....	63
Sinovi .....	21	Ranjenik .....	65
Nekad I sad .....	22	Slutnja.....	66
Oblaci .....	23	Crno more.....	67
Ispisani dani .....	24	Truhlo ljeto .....	68
Svadba u ludnici .....	25	Veče <i>Safetu Sijariću</i> .....	69
Sam na drumu .....	26	Kako je prestala da živi moja sestra .	70
Molitva .....	28	Majčin hod.....	72
Žeđ .....	29	Mapa doma moga .....	73
Ovdje .....	30	Povratak .....	74
Zmija .....	31	Nasred lažnog mora .....	75
Djed .....	32	Ljudska lica kad popadnu muhe ...	76
*** .....	34	Vlašićki čoban .....	77
Susret .....	35	Pogibije .....	79
Jutro koje sanjam .....	36	Čovjek s bijelom bradom.....	80
Obećana zemlja .....	38	Sanak .....	81
Pred put .....	39	Satkin vez .....	82
Šta ko radi (ratna kronika).....	40	Starenje .....	83
Nepreplovno more .....	44	Osmijeh.....	84
Subota .....	45	Traženje stana.....	85
Pobuna mrtvih .....	47	Lutajući zavičaj.....	87

Balada o komšiji.....	88	Kolona pobjeglim iz Sirije.....	124
Naše kuće su iza sunca		Besmrtnost <i>Admiralu Mahiću</i> ....	126
<i>Rizu Mustajbašiću</i> .....	89	Srebrenica .....	129
Zatišje.....	91		
Nurko .....	92	Crv skeledžija .....	132
Sretan dan .....	94	Noć .....	133
Mijena .....	95	Ako sretnoš refika ličinu .....	134
Oprosti zemljo.....	96		
Kriva voda.....	97	Dok vode teku – Faiz Softić; Recenzija	
Geler u tihom donu .....	99	mr Ksenija Rakočević.....	137
Šutnja u maslinjaku		Radost nad knjigom	
Hamdiji.....	100	Enes Halilović.....	146
Ilegalac .....	101	Biografija .....	148
<b>BOJA HLJEBA.....</b>	<b>103</b>		
Mule, dolazi jesen <i>Muhamedu Mulu</i>			
<i>Šabotiću</i> .....	104		
Gljiva .....	106		
Bihor .....	107		
Stid.....	109		
Soba .....	110		
Čovjek .....	111		
Dijete plače .....	113		
Tamo .....	114		
Igra neba .....	117		
Zmija .....	118		
Sandžaku, Sandžaku moj.....	120		
Evo me, bože .....	121		
Sarajevski smog .....	122		
Ista meta <i>Muameru el. Gadafiju</i> .	123		

ISBN 978-9940-691-02-8



9 789940 691028 >

CIP - Каталогизација у публикацији  
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-691-02-8  
COBISS.CG-ID 31834128